Maassen *Ecologisch Advies en Onderzoek*

J.F.G. Maassen

Herontwikkeling perceel aan de Soeterbeekseweg te Nuenen

Ecologische quickscan

J.F.G. Maassen

Herontwikkeling perceel aan de Soeterbeekseweg te Nuenen

Ecologische quickscan

Datum 25-3-2020

Maassen *ecologisch advies en onderzoek*

Jan Mosmanslaan 23
5237 BB 's-Hertogenbosch
T 073-6410858
maassen36@ziggo.nl
K.v.K 64413152
btw-id NL001289728826
rek.no NL55 INGB 0003 0208 71

Projectno.	*2003-2*
Tekst en samenstelling	*Jan Maassen*
Foto's	*Jan Maassen*
Foto op omslag	*Jan Maassen*
Wijze van citeren	*J.F.G. Maassen, Herontwikkeling perceel*
Contactpersoon	*Dhr. G. Bosmans (Crijns Rentmeesters BV , Someren)*
Status	*Definitief*
Datum	*25-3-2020*

© 2020 Maassen Ecologisch Advies en Onderzoek, 's-Hertogenbosch
Dit rapport is vervaardigd op verzoek van de opdrachtgever zoals hierboven aangegeven en is zijn eigendom. Niets uit deze rapportage mag worden vermenigvuldigd of openbaar gemaakt worden door middel van scanning, druk, internet, fotokopie of andere wijze zonder schriftelijke toestemming van de opdrachtgever Maassen Ecologisch Advies en Onderzoek, noch mag het zonder deze toestemming voor een ander doel gebruikt worden dan waarvoor het vervaardigd is.
Dit onderzoek is op zorgvuldige wijze uitgevoerd conform de toepasselijke en van kracht zijnde regelgeving ten aanzien van de natuurwetgeving. Het onderzoek betreft een momentopname en geeft een inschatting van de geschiktheid van de onderzoeklocatie voor beschermde soorten. Het incidenteel voorkomen van beschermde soorten is echter nooit met zekerheid te voorspellen.
Maassen Ecologisch Advies en Onderzoek is niet aansprakelijk voor vervolgschade, alsmede schade die voortvloeit uit toepassingen van de resultaten van de werkzaamheden of andere verstrekte gegevens. De opdrachtgever vrijwaart Maassen Ecologisch Advies en Onderzoek voor aanspraken van derden in verband met deze toepassing.

Inhoud

1	**Inleiding**		**9**
	1.1	Aanleiding	9
	1.2	Doelstelling	9
	1.3	Toetsingskader	9
	1.4	Leeswijzer	10
2	**Het plangebied, beoogde ontwikkeling en ingrepen**		11
	2.1	Ligging van het plangebied	11
	2.2	Inrichting en het huidig gebruik van het plangebied	12
	2.3	Beoogde ingrepen en ontwikkelingen	13
3	**Wettelijk kader**		**15**
	3.1	Inleiding	15
	3.2	Soortenbescherming	15
	3.3	Gebiedsbescherming	17
	3.4	Bijzondere provinciale beschermingszones	18
	3.5	Bescherming houtopstanden	19
	3.6	Rode Lijst	19
4	**Onderzoeksresultaat en effectenbeoordeling**		**21**
	4.1	Methodiek	21
	4.2	Gebiedsbescherming	22
	4.2.1	Beschermd natuurgebied	22
	4.2.2	Overige provinciale beschermingszones.	24
	4.3	Soortenbescherming	26
	4.3.1	Vaatplanten en bladmossen	26
	4.3.2	Zoogdieren (grondgebonden)	26
	4.3.3	Zoogdieren (vleermuizen)	29
	4.3.4	Vogels	31
	4.3.5	Reptielen	34
	4.3.6	Amfibieën	35
	4.3.7	Vissen	37
	4.3.8	Vlinders en libellen	37
	4.3.9	Overige ongewervelden	38
	4.4	Bescherming houtopstanden	39
5	**Conclusie**		**41**
	5.1	Samenvatting effectenbeoordeling	41
	5.2	Toetsing aan de Wet natuurbescherming	42
6	**Voorzorgsmaatregelen, mitigatie en aanbeveling**		45
	6.1	Algemene voorzorgsmaatregelen	45
	6.2	Bijzondere voorzorg- en mitigatiemaatregelen	45
	6.2	Aanbeveling en advies	46
7	**Bronnen**		**47**
	Bijlage 1 - Toelichting soortenbescherming		**49**
	Bijlage 2 - Soorten van de Vogelrichtlijn		**50**
	Bijlage 3 - Soorten van de Habitatrichtlijn		**51**
	Bijlage 4 - Nationaal beschermde soorten ('andere soorten')		**54**
	Bijlage 5 - Soorten met een vrijstelling		**57**

1 INLEIDING

1.1 Aanleiding

De initiatiefnemer heeft het voornemen tot oprichting van 2 woningen op een agrarisch perceel gelegen zuid van de kruising tussen Soeterbeekseweg en Blekerdijk in het buitengebied van de gemeente Nuenen. Het perceel staat kadastraal geregistreerd als gemeente Nuenen, sectie A, nummer 4268; ook een klein deel van het aangrenzend perceel, dat onder nummer 3606 staat geregistreerd, valt onder de herontwikkeling. De oprichting van de woningen vindt plaats in het kader van de provinciale regeling Ruimte voor Ruimte. Om deze ontwikkeling mogelijk dient de huidige agrarische bestemming ter plaatse van het plangebied herbestemd te worden naar een woonbestemming en de bestaande bebouwing van een kleine veestal gesloopt te worden.

Crijns Rentmeesters bv te Someren heeft de opdracht om deze ontwikkeling mogelijk te maken binnen de gestelde wettelijke kaders. Deze wettelijke kaders eisen ook een quickscan flora en fauna. Maassen Ecologisch Advies en Onderzoek is aangezocht om deze quickscan uit te voeren.

1.2 Doelstelling

Doormiddel van deze quickscan worden aanwezige beschermde natuurwaarden in beeld gebracht en de mogelijke effecten daarop als gevolg van de beoogde herontwikkeling.
Het doel van dit onderzoek is het vaststellen/uitsluiten van aanwezigheid van beschermde soorten die zijn opgenomen in paragraaf 3.1, 3.2 en 3.3 van de Wet natuurbescherming. Beoordeeld wordt welke wijze en in welke mate de beoogde ontwikkeling effect kan hebben op het (mogelijk) voorkomen van beschermde soorten. Aanvullend wordt bepaald of ontwikkelingen effect hebben op beschermde natuurwaarden van nabijgelegen Natura 2000- gebieden, gebieden die behoren tot het Natuurnetwerk Nederland, speciale provinciale beschermingszones en houtopstanden die op basis van de Wet natuurbescherming zijn beschermd. Als de beoogde ontwikkeling kan leiden tot negatieve effecten die een overtreding van verbodsbepalingen uit de Wet natuurbescherming tot gevolg kunnen hebben, wordt de noodzaak voor een ontheffingsaanvraag beoordeeld en/of doet deze quickscan aanbeveling voor vervolgstappen om overtreding van deze verbodsbepalingen te voorkomen.

1.3 Toetsingskader

Deze quickscan toets aan

- Wet natuurbescherming op de onderdelen
    - Wnb soortenbescherming
    - Wnb gebiedsbescherming
    - Wnb houtopstanden

- Provinciale regelgeving op de onderdelen
    - Attentiegebied Natuur Netwerk Brabant
    - Groenblauwe mantel
    - Natuur Netwerk Brabant

- Gemeentelijke regelgeving op het onderdeel
    - APV-bomenkap

1.4 Leeswijzer

In hoofdstuk 2 worden de inrichting van het plangebied, de ligging van het plangebied in de omgeving en de voorgenomen ingrepen en herontwikkeling beschreven. In hoofdstuk 3 wordt het wettelijk kader geschetst dat de Wet natuurbescherming en de provinciale regelgeving biedt. Hoofdstuk 4 beschrijft in het eerste onderdeel de uitvoering van het onderzoek en de methoden die hierbij gehanteerd worden. In de volgende onderdelen van dit hoofdstuk worden de gebiedsbescherming en soortenbescherming behandeld. Per gebied en soortgroep wordt behandeld welk effect de ingrepen op beschermde soorten en gebieden kunnen hebben. In hoofdstuk 5 worden de mogelijke effecten die tot een overtreding van de Wet natuurbescherming kunnen leiden op beschermde gebieden en soorten kort samengevat. Aangegeven wordt welke overtredingen van wetsartikelen mogelijk zijn en voor welke ingrepen vervolgonderzoek en/of ontheffing nodig zijn. In hoofdstuk 6 wordt aangegeven welk voorzorg- en mitigatiemaatregelen gewenst zijn om overtredingen te voorkomen.

2 HET PLANGEBIED, BEOOGDE ONTWIKKELING EN INGREPEN.

2.1 Ligging van het plangebied

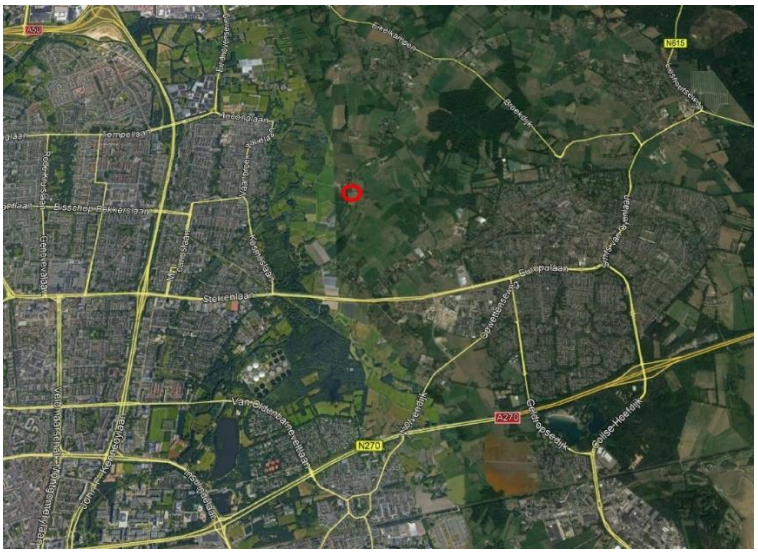

Fig.1. Ligging van het plangebied (binnen rode cirkel) in de omgeving.
Luchtfoto: Google Earth

Het plangebied is gelegen in het buitengebied tussen de bebouwde kommen van Eindhoven en Nuenen binnen de grenzen van de gemeente Nuenen, Gerwen en Nederwetten. De genoemde bebouwde kommen liggen op een afstand hemelsbreed respectievelijk van 1 km hemelsbreed westelijk en 1,5 km oostelijk van het plangebied. Tussen de oostgrens van de bebouwde kom van Eindhoven en het agrarisch buitengebied waarbinnen het plangebied ligt, ligt het stroomdal van de beek de Dommel. De beek is met zijn oevergebieden ingericht is als natuurgebied en door de provincie Noord-Brabant gekwalificeerd als Natte Natuurparel. Slechts door een strook landbouwgrond is het plangebied van dit natuurgebied afgescheiden. Op iets grotere afstand oostwaart liggen de Nuense Broek, eveneens een gebied met veel natte natuur dat gekwalificeerd is als Natte Natuurparel. De directe omgeving van het plangebied toont het beeld van een beekdallandschap met grote percelen grasland en veel verspreidstaande kleine houtbegroeiingen als bosjes, boomrijen en kleine groepjes knotwilgen. Het agrarisch gebruik van de graslandpercelen is intensief, waardoor de natuurwaarden zich beperken tot slootkanten, bermen en andere randbegroeiingen.

Het plangebied is gelegen langs de Soeterbeekseweg ter hoogte van een kleine bebouwingsconcentratie van enkele boerderijen te hoogte van de kruising met de Blekerdijk en Groenstraat. Het plangebied ligt ten oosten van De Soeterbeekseweg en ten zuiden van de Blekerdijk. De Blekerdijk is een onverharde landweg (foto bladz.14) met oude zomereiken als laanbomen, die zich voortzet als Groenstraat (foto bladz.14) aan de westkant van de Soeterbeekse weg. De Groenstraat, eveneens een onverharde landweg vormt daar een rechtstreekse verbinding met het Dommeldal. De bodem binnen de omgeving bestaat uit een combinatie van vochtige kleigronden en drogere zandige enkeerdgronden. De Soeterbeekseweg ligt op een scheiding tussen beide bodemtypen. Tussen het Dommeldal en Soeterbeekseweg ligt een rug van droge zandige enkeerdgronden. Oost van de Soeterbekerweg, waar het plangebied ligt bestaat de bodem uit kleiafzettingen op fijn zand en kent met grondwatertrap II een aanzienlijk nattere bodemgesteldheid dan de landbouwgronden westelijk van de weg (bron: Bodemdata.nl). Tijdens het veldbezoek werd binnen het watermileu een sterke invloed van ijzerhoudende kwel geconstateerd. De waterviolier die op veel plekken in sloten groeit wijst erop dat deze kwel ook CO_2-rijk is. Goede basisvoorwaarden voor natuurontwikkeling. De kleine sloten zijn van het type dat permanent watervoerend is of van

het het type dat in de zomerperiode droog valt maar een drassige bodem behoudt. De watergangen rond het plangebied, wegsloot van Soeterbeekseweg en de sloot tussen het plangebied en Blekerdijk, zijn van het laatste type. Wat dieper in agrarisch gebied zijn permanent watervoerend watergangen aanwezig in de vorm van kleine sloten van een goede ecologische kwaliteit voor amfibieën en waterplanten. Zo'n watergang is aanwezig langs de oostelijk grens van de percelen waarop de ontwikkeling plaats vindt.

2.2. Inrichting en huidig gebruik van het plangebied

De beide percelen waarop het plangebied ligt bestaan voor het grootste oppervlak uit een monotoon type aanééngesloten agrarisch grasland. In het veld is geen duidelijk waarneembare fysieke scheiding tussen beide percelen zichtbaar. Wel ligt in de noordoosthoek ter hoogte van de kruising van Soeterbeekseweg met de Blekerdijk, een klein afgescheiden oppervlak met de bebouwing van de kleine veestal (foto bladz.14). De veestal is al jaren buiten gebruik en bevat in de binnenruimte (foto bladz. 14) buiten een afgedankte landbouwmachine, geen enkele inventaris of losliggende zaken. De gevels zijn opgetrokken uit kalksteen en het dak is bekleed met asbestgolfplaten zonder dakbeschot, plafond of aangebracht isolatiemateriaal. Aan de oostelijk kopgevel is een klein open houten aanbouw aanwezig. Het open raamwerk boven de lage ondermuren van de lange zijgevels is afgedekt met doek of plaatwerk.

Fig.2.Het plangebied is rood omkaderd. De zwarte lijnen zijn de perceelgrenzen (Luchtfoto Kadasterkaart.nl)

Rond het gebouw ontbreken opgeslagen, rondslingerende en gedumpte materialen, wat vaak het geval is op verwaarloosde overhoekjes nabij boerderijen. Er is wel een verruigde begroeiing van hoge grassen, brandnetel en, langs de zuidelijke zijgevel, dicht en hoog bramenstruweel. De enige houtbegroeiingen betreffen een rijtje middelhoge meidoorns eveneens langs de zuidelijk zijgevel.

Het grote oppervlak agrarisch grasland is dominant ingezaaid met de cultuurgrassen rietzwenkgras en Engels raaigras. Rietzwenkgras is en forse grassoort met ruw blad en wegens zijn slechte verteerbaarheid voor het vee in het algemeen een weinig geliefd gras in weilanden. Maar dit gras heeft wel nuttige kwaliteiten als kuilgras ter voorkoming van spijsverteringsproblemen bij het vee. Het grasland is buiten de slootkanten en bijzonder kruidarm. Ook op plekken waar de grasmat beschadigd is door rijsporen zijn wat kruidrijkere begroeiingen van algemene soorten aanwezig.

Langs de westkant grenst het plangebied met een wegsloot ter grootte van een greppel aan de Soeterbeekseweg. Het waterpeil is slechts enkele cm hoog en het wateroppervlak is afgedekt met een laag bruinkleurige drab. Ook langs de noordgrens, als afscheiding met de Blekerdijk, is een kleine

sloot aanwezig. De begroeiing is hier verruigd en het water eveneens vertroebeld. Verwacht dat de sloot in de loop van het seizoen geheel dichtgroeit met liesgras. Het watermilieu in beide watergangen wordt te instabiel geacht voor vissen en de meeste amfibieën. Aan de oost- en zuidgrens zijn geen directe zichtbare fysieke afscheidingen van het plangebied met het omringend grasland.

2.3 Beoogde ingrepen en ontwikkelingen.

De beoogde ontwikkelingen betreffen de volgende.

-Op onbebouwd grondgebied worden 2 nieuwe woningen gebouwd.
-Voor deze ontwikkeling dient bestaande bebouwing van een kleine veestal gesloopt te worden.
-Voor de ontwikkeling wordt en groepje meidoorns gekapt; echter er worden geen houtopstanden die als kapvergunningsverplichting zijn of als een wettelijke beschermde houtopstand aangemerkt kunnen worden geamoveerd (Wnb §1.1 art.1.1).
-Er vinden geen ingrepen aan watergangen plaats, uitgezonderd de aanleg van twee dammen met een duiker in de wegsloot van de Soeterbeekse weg ter ontsluiting van de nieuwe woningen.
-Na de bouw wordt voor een passende landschappelijke inpassing een groenplan gerealiseerd met een struweelhaag, scheerhagen en knotbomen. Op de plek waar nu de veestal staat wordt een kleine boomgaard aangeplant.

Onder: zicht op het plangbied en toekomstige bouwvlakken vanaf de zuidelijke terreingrens.Links de Soeterbeekseweg

Veestal gezien aan de zuidkant

Veestal gezien van de Soeterbeekseweg

Binnenruimte van de veestal

Sloot langs de Blekerdijk

Sloot langs de Soeterbeekseweg

Omgeving: Blekerdijk verder oostwaarts

Omgeving: Groenstraat en zicht op het Dommeldal

Omgeving: beverburcht langs Dommel

3. WETTELIJK KADER

3.1. Inleiding

Op 1 januari 2017 is de nieuwe Wet Natuurbescherming van kracht geworden. Deze wet vervangt 3 wetten: de Natuurbeschermingswet 1998, de Boswet en de Flora- en Faunawet. Zowel in de voorgaande als nieuwe wetgeving zijn de nationale natuurwetgeving en internationale richtlijnen en verdragen verankerd, zoals Vogelrichtlijn, Habitatrichtlijn, Wetland-Conventie, Conventie van Bern, Cites en Verdrag van Ramsar. De wet is opgesplitst in de bescherming van soorten (soortbescherming) en bescherming van gebieden (gebiedsbescherming).

3.2 Soortenbescherming

Bij de Wet Natuurbescherming gelden een aantal verbodsbepaling ter bescherming van planten- en diersoorten (zie bijlage). De wet kent twee beschermingsniveaus waarbij drie categorieën beschermde soorten worden onderscheiden.

- Europees beschermde soorten volgens de Vogelrichtlijn
- Europees beschermde soorten volgens de Habitatrichtlijn.
- Nationaal beschermde soorten.

Europees beschermde soorten
Het zwaarst beschermingsniveau gelden de Europees beschermde soorten. De bescherming van vogels is op Europees niveau geformaliseerd doormiddel van de Vogelrichtlijn en die van de overige soortgroepen doormiddel van de Habitatrichtlijn. De Europese bescherming middels de Habitatrichtlijn beschermd soorten van de Habitatrichtlijn bijlage IV en het verdrag van Bonn bijlage I, voor zover hun natuurlijke verspreidingsgebied zich in Nederland bevindt. Dit betreffen o.a. alle vleermuissoorten die in Nederland en Europa inheems zijn. Op deze soorten is het beschermingsregime van § 3.2 van de Wet natuurbescherming van toepassing.
Voor soorten van Verdrag van Bonn bijlage II is de bescherming bij ingang van de Wet Natuurbescherming opgeheven of deze vallen onder het beschermingsregiem van nationaal beschermde soorten (zie verder bijlage 1).

Nationaal beschermde soorten ("andere soorten")
Voor nationaal beschermde soorten geldt een zwakker beschermingsregiem en er kan per provincie en per soort vrijstelling verleend worden voor ingrepen die betreffen ruimtelijke ontwikkeling en bestendig beheer en onderhoud. Voor alle inheemse diersoorten, beschermt of onbeschermd, geldt de zorgplicht. De zorgplicht wil zeggen dat men deze niet onnodig mag doden, verwonden of beschadigen. Voor onbeschermde soorten geldt geen ontheffingsplicht maar alleen de zorgplicht.
De 'andere' nationale soorten staan vermeld in bijlage A en B van de wet die hoort bij artikel 3.10 en 3.11. Op deze bijlage staan soorten uit de soortgroepen zoogdieren, amfibieën, reptielen, vissen, dagvlinders, libellen, kevers en vaatplanten. Het betreft een limitatieve lijst. Op deze soorten (zie bijlage 4) is het beschermingsregime van § 3.3 van de Wet natuurbescherming van toepassing.

Bescherming verblijfplekken
Ook verblijfplaatsen van soorten uit beide categorieën die als "vast" kunnen worden aangemerkt zijn beschermd en worden aangeduid als jaarrond beschermde verblijfplekken. Deze bescherming geldt alleen de vaste verblijfplaatsen van vogels en zoogdieren. Een vaste verblijfplek betreft een verblijfplek waarnaar een dier regelmatig terugkeert en niet slechts éénmalig voor een specifieke functie gebruikt wordt, zoals de nesten van de meeste vogels. Voor soorten die onder de

Vogelrichtlijn vallen zijn er verschillende gradaties in beschermingsniveau, afhankelijk hoe kwetsbaar de instandhouding van de soort is in relatie tot gebruik van de vaste verblijfplek (zie hoofdstuk 3.3). In samenhang met de verblijfplek wordt ook de leefomgeving beschermd zover deze van belang is om het functioneren van de verblijfplek mogelijk te maken.

Ontheffingsplicht

Onder de Wet natuurbescherming is niet altijd een ontheffing nodig bij handelingen met gevolgen voor beschermde plant- en diersoorten. Vaak kunnen maatregelen getroffen worden zodat verbodsbepalingen niet worden overtreden, zoals de werkzaamheden uitvoeren buiten de kwetsbare periode, het aanpassen van de werkvolgorde of de werkzaamheden faseren in ruimte en tijd. In sommige gevallen kan er gebruik gemaakt worden van vrijstelling. Een vrijstelling is een uitzondering op een wettelijk verbod, die wordt vastgelegd voor een van tevoren bepaalde categorie van gevallen. Een toegepaste vorm van vrijstelling is onder meer door het werken met een door het ministerie van LNV goedgekeurde gedragscode, door middel van een Programmatische Aanpak of via een provinciale verordening. Vrijstelling doormiddel van een goedgekeurde gedragscode geldt voor alle vogelsoorten en nationaal beschermde soorten, zowel voor werkzaamheden in het kader van bestendig beheer en onderhoud als voor werkzaamheden in het kader van ruimtelijke inrichting en ontwikkeling (een verschil met voorgaande wetgeving).

Beschermingsregiem soorten vogelrichtlijn §3.1Wnb	**Beschermingsregiem soorten Habitatrichtlijn §3.2 Wnb**	**Beschermingsregiem andere soorten §3.3 Wnb**
Art 3.1 lid 1 Het is verboden in het wild levende vogels opzettelijk te doden of te vangen.	Art3.5 lid 1 Het is verboden om soorten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te doden of te vangen	Art 3.10 lid 1a Het is verboden om soorten opzettelijk te doden of te vangen
Art 3.1 lid 2 Het is verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels te vernielen of te beschadigen, of nesten van vogels weg te nemen	Art 3.5 lid 4 Het is verboden voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren te beschadigen of te vernielen	Art 3.10 lid 1b Het is verboden de vaste voortplantings-plaatsen of rustplaatsen van dieren opzettelijk te beschadigen of te vernielen
Art 3.1 lid 3 Het is verboden eieren te rapen en deze onder zich te hebben	Art 3.5 lid 3 Het is verboden om eieren van dieren in de natuur opzettelijk te vernielen en te rapen.	Niet van toepassing
Art 3.1 lid 4 en lid 5 Het is verboden vogels opzettelijk te storen, tenzij de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort.	Art 3.5 lid 2 Het is verboden dieren opzettelijk te verstoren	Niet van toepassing
Niet van toepassing	Art 3.5 lid 5 Het is verboden plantensoorten in hum natuurlijk verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen.	Art 3.10 lid 1c Het is verboden plantensoorten in hum natuurlijk verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen.

Als dergelijke garanties niet kunnen worden gegeven moet men afhankelijk van de soort en ingreep ontheffing aanvragen van artikelen geformuleerd in de Vogelrichtlijn (§3.1 Wnb), of Habitatrichtlijn (§ 3.2 Wnb) of het beschermingsregiem “Andere soorten” (nationaal beschermde soorten) (§3.3 Wnb).

Voor jaarrond beschermde verblijfplekken en functionele leefomgeving van soorten die onder de Habitatrichtlijn en Vogelrichtlijnen vallen is respectievelijk artikel 3.5 lid 4 en artikel 3.1 lid 2 van toepassing en geldt een verbod om de verblijfplekken en functioneel leefgebied te verstoren. De wet beschermt jaarrond beschermde verblijfplekken van nationaal beschermde soorten volgens artikel

3.10 lid 1b. Bij deze categorie is, evenals bij vogels waarvan de nestelplekken niet jaarrond beschermd zijn, het verbod tot opzettelijke verstoring niet van toepassing, noch de bescherming van de functionele leefomgeving. Onder de term “opzettelijk” moet men ook de zgn. “voorwaardelijke” opzet verstaan; dat betekent dat de initiatiefnemer zich bewust moet zijn van de effecten van zijn handelingen.

Zorgplicht
In de Wet natuurbescherming is in artikel 1.11 een zorgplicht opgenomen:
Iedereen dient voldoende zorg in acht te nemen voor de in het wild levende dieren en planten, en ook voor hun directe leefomgeving. De zorg houdt in ieder geval in dat een ieder die weet of kan vermoeden dat door zijn handelen of nalaten nadelige gevolgen voor flora of fauna kunnen worden veroorzaakt, verplicht is alle maatregelen te nemen die redelijkerwijs van hem kunnen worden gevergd om die gevolgen te voorkomen of, voor zover die gevolgen niet kunnen worden voorkomen, deze zoveel mogelijk te beperken of ongedaan te maken.
De zorgplicht geldt altijd, en voor alle planten en dieren, of ze beschermd zijn of niet, en in het geval dat ze beschermd zijn ook als er ontheffing of vrijstelling is verleend.

Toetsing
In tegenstelling met de voorgaande Flora en Faunawet is de bescherming in mindere mate individueel en dient de staat van instandhouding van de gehele populatie meer in aanmerking genomen te worden.

Een ontheffingsaanvraag wordt o.a. beoordeeld op de volgende punten:
• aanwezigheid van aanvaardbare alternatieve mogelijkheden
• aanwezigheid van een wettelijk belang
• de staat van instandhouding van de soort en behoud van functionaliteit van de verblijfplek.

Het wettelijk belang betreft, afhankelijk van de status van de soort, een Nationaal wettelijk belang (Vrijstellingsbesluit) of een Europees wettelijk belang (Habitatrichtlijn of Vogelrichtlijn). Deze wettelijke belangen hebben o.a. betrekking op de openbare veiligheid, volksgezondheid, veiligheid luchtvaart en bescherming van flora en fauna.

3.3 Gebiedsbescherming

De gebiedsbescherming onderscheidt twee typen beschermde natuurgebieden

- De gebieden die op Europees niveau een bescherming genieten en aangewezen zijn in het kader van de Habitatrichtlijn (HR), Vogelrichtlijn (VR) en Verdrag van Ramsar (wetlands). Deze gebieden vallen onder de noemer van Natura 2000 en betreffen gebieden van grote ecologische waarde.
- Natuurgebieden en verbindingsstructuren die op landelijke basis zijn ingesteld en vallen onder het Natuurnetwerk Nederland (NNN). Deze natuurgebieden en hun onderlinge verbindingen vormen een samenhangend ecologisch netwerk. De NNN is de opvolging van de Ecologische Hoofdstructuur (EHS).

Natura 2000-gebied
Ook hier genieten de gebieden die onder een Europees beschermingsregime vallen de meest striktste bescherming.

Voor beide categorieën van beschermde gebieden geldt dat activiteiten die een negatief effect hebben op de kwaliteit van de gebieden in het algemeen verboden zijn. Uitgezonderd zijn activiteiten binnen Natura 2000 gebied die uitgevoerd worden in het kader van vastgelegde beheersplannen ten behoeve van Natura 2000 doelen. Een ontheffing wordt alleen verleend als er geen reële alternatieven zijn, de staat van instandhouding van soorten niet in gevaar komt en er sprake is van een groot openbaar belang, dat o.a. de volksgezondheid en openbare veiligheid kan betreffen.

De ontheffingsverlening gaat veelal gepaard onder strikte voorwaarden en beperkingen en er is altijd sprake van een compensatieplicht. Bij Natura 2000 gebied wordt doormiddel van een voortoets beoordeeld of er negatieve effecten verwacht kunnen worden en in hoeverre deze als significant beoordeeld kunnen worden. Bij niet-significante negatieve effecten volgt een “lichte “beoordeling doormiddel van een Verslechteringtoets. Bij significante negatieve effecten wordt de “zware” route gevolgd doormiddel van een Passende beoordeling en ADC-toets.

Natuur Netwerk Nederland (NNN-gebied)
Het uitgangspunt voor de bescherming van gebieden die vallen onder Natuurnetwerk Nederland is de eis dat de wezenlijke kenmerken en waarden van deze gebieden niet door een ingreep worden aangetast. In of in de directe nabijheid van een NNN-gebied geldt het ‘Nee, tenzij’ principe. In principe zijn geen ontwikkelingen toegestaan die de ‘wezenlijke kenmerken of waarden’ aantasten.

3.4 Bijzondere provinciale beschermingszones

Groenblauwe mantel
De provincie Noord-Brabant heeft in de Structuurvisie Ruimtelijke Ordening (2010) een keuze gemaakt voor behoud en versterking van de kwaliteiten van het landelijk gebied. Voor dit doel zijn 2 robuuste structuren ingesteld; de agrarische structuur en de groenblauwe structuur. De groenblauwe structuur bestaat uit de Groenblauwe mantel en het kerngebied Groenblauw.
De Groenblauwe mantel is een buffer tussen het kerngebied Groenblauw met het agrarisch en verstedelijkt gebied. Het kerngebied Groenblauw bestaat uit de ecologische hoofdstructuur (NNN) inclusief de ecologische verbindingszones en de gebieden voor behoud en herstel van watersystemen. De Groenblauwe mantel geeft naast de ontwikkeling van een robuust en veerkrachtig water- en natuursysteem ook ruimte voor de ontwikkeling van gebruiksfuncties, zoals landbouw en recreatie, mits deze bijdragen aan de kwaliteiten van natuur, water en landschap; Vanuit de watercomponent wordt vooral ingezet op het kwantitatief en kwalitatief herstel van kwelstromen. In Artikel 3.32 van de Interim omgevingsverordening Noord-Brabant worden de doelstellingen van de Groenblauwe mantel geformuleerd en de verbodsbepalingen die gelden voor de Groenblauwe mantel. Deze verbodsbepalingen verbieden activiteiten die in strijd zijn met de hiervoor aangegeven doelstellingen met betrekking tot natuurbescherming, behoudt van landschappelijke kwaliteiten, bescherming van watersystemen en behoudt van bufferfunctie met het groenblauwe kerngebied.

3.5 Bescherming houtopstanden

De Wet natuurbescherming § 4.1. Houtopstanden vervangt de voormalige Boswet, waarbij dezelfde voorwaarden grotendeels gelden. Evenals de Boswet betreft de bescherming in het algemeen houtopstanden buiten de bebouwde kom zover deze een groter oppervlak van 10 are hebben of een rij van meer dan 20 bomen betreffen, geen deel uitmaken van begroeiingen op erven of in tuinen en geen aanplant voor cultuurdoeleinden en houtwinning betreffen. Er geldt een meld- en heraanplant plicht.

3.6 Rode lijsten

Rode lijsten geven een overzicht van soorten die uit Nederland zijn verdwenen of duidelijk achteruit zijn gegaan. Rode lijsten hebben een signaleringfunctie en geen juridische status. Plaatsing op de lijst betekent daarom niet automatisch dat de soort beschermd is. Daarvoor is opname van de soort onder de Wet natuurbescherming nodig. De Rode lijsten zijn richtinggevend voor toekomstig beleid. Van overheden en terrein beherende organisaties wordt verwacht dat zij bij beleid en beheer rekening houden met de Rode lijsten.

4. ONDERZOEKSRESULTAAT

4.1 Methodiek

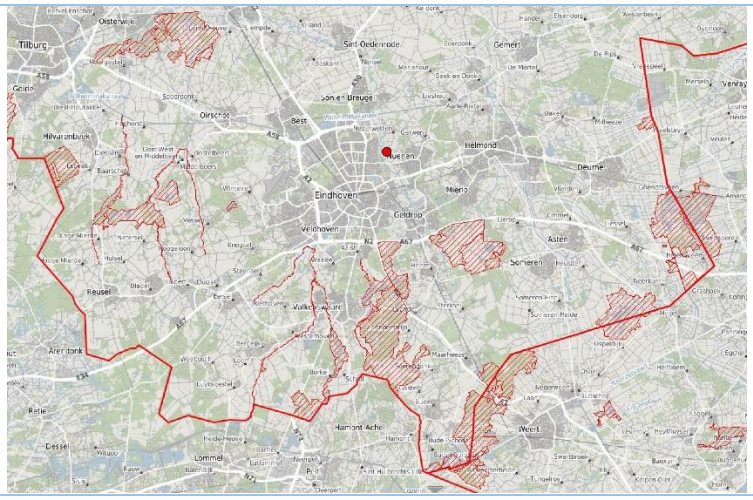
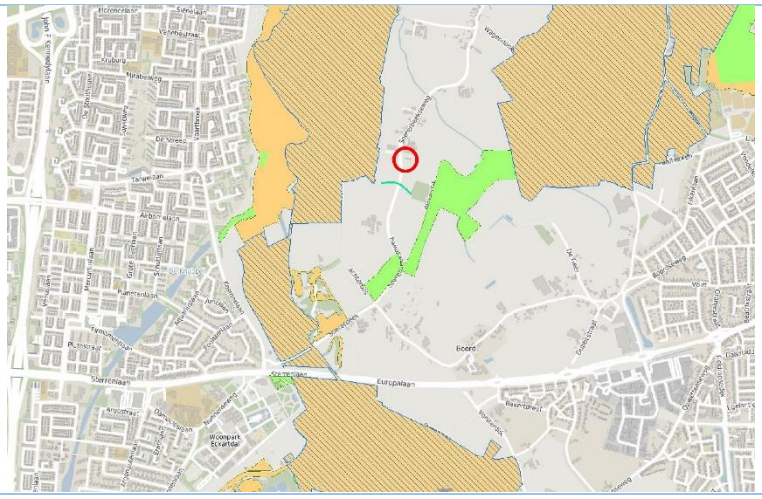
Literatuuronderzoek
In het kader van deze quickscan heeft een bronnenonderzoek plaatsgevonden, waarbij is gekeken naar gebiedsgerichte bescherming en mogelijke aanwezigheid van beschermde soorten in het plangebied en directe omgeving. Er is voor het soortenonderzoek gebruikgemaakt van gegevens van diverse websites, o.a. van de nationale databank (NDFF), kennisdocumenten en diverse verspreidingsatlassen. Voor de gebiedsgerichte bescherming is gekeken naar de ligging van het plangebied ten opzichte van relevante natuurterreinen in de omgeving, de ligging ten opzichte van Natuurbeschermingswet-gebieden als Habitat- en Vogelrichtlijngebieden en Natuurnetwerk Nederland (NNN), en bijzonder provinciale beschermingszones (Groenblauwe mantel). Daarvoor is o.a. gebruik gemaakt van de website van het Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit en die van de provincie Noord- Brabant. Bron van de NDFF-gegevens die in het verslag vermeld worden is*:* NDFF - quickscanhulp.nl; datum van levering 18-3-2020.

Veldonderzoek
Het veldbezoek werd op 18-3-2020 tussen 10.45 en 11.45 uur uitgevoerd door dhr. J. Maassen. Tijdens het veldbezoek was het rond de graden 15 C, weinig wind (wk 1), droog zonnig en weinig bewolkt. Een weertype dat als getypeerd kan worden als aangenaam lenteweer.

Tijdens de uitgevoerde veldonderzoeken zijn de aanwezige biotopen in het plangebied vastgesteld. Ook is onderzoek gedaan naar biotopen en natuurwaarden in de directe aangrenzende omgeving waarop ontwikkelingen binnen het plangebied van invloed op kunnen zijn. Aan de hand van de aanwezige biotopen kan worden bepaald of er mogelijk beschermde soorten voorkomen. Naast de biotopen zijn directe en indirecte aanwijzingen opgenomen, die kunnen duiden op het voorkomen van beschermde soorten. Behalve het fysiek aantreffen van exemplaren van soorten is er ook gelet op bijv. holen, uitwerpselen, prooiresten, braakballen vraat-, loop- en veegsporen. Deze waarnemingen zijn bij de beoordeling betrokken. De aanwezige biotopen zijn vergeleken met de habitateisen van beschermde planten- en diersoorten. Op basis van deze vergelijking is beoordeeld welke van deze soorten in het plangebied kunnen voorkomen. De bevindingen van het veldbezoek en het literatuuronderzoek zijn verwerkt in onderstaande notitie.

4.2 Gebiedsbescherming

4.2.1 Beschermd natuurgebied

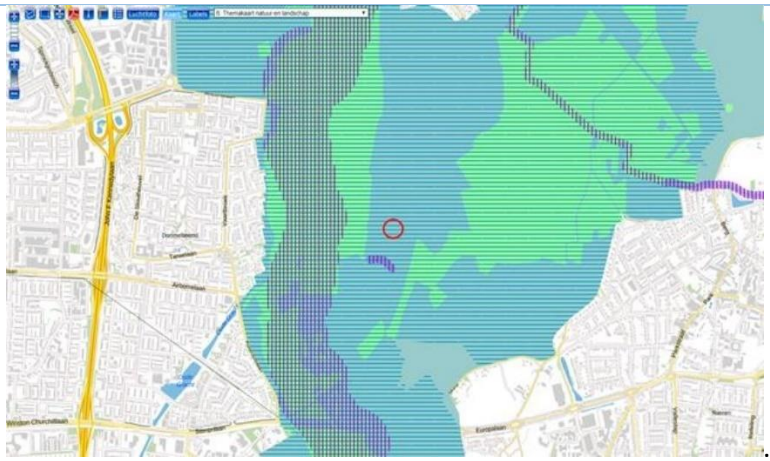
Ligging	
Fig.4 Ligging van het plangebied (rode stip) ten opzichte van Natura 2000 gebied (rode stip). *Bron: Provincie Noord-Brabant*	
Natura 2000	Het dichtstbijzijnde Natura-2000 gebieden zijn S*trabrechtse Heide & Beuven* en *Leenderbos en Groote Heide & De Plateaux* beide rond een afstand van 10 km hemelsbreed zuidelijk van het plangebied. Overige natura 2000-gebieden liggen op veel grotere afstanden.
Fig.5. Ligging van het plangebied (rode cirkel) ten opzichte van de NNN-structuren (helder gekleurde oppervlakken). *Verklaring.* *Gearceerd: Natte Natuurparels* *Groen: overig NNB-gebied* *Bron: Provincie Noord-Brabant*	
NNN-gebied	Het dichtstbijzijnde gebied dat onder het Natuurnetwerk Brabant (NNB-provinciaal deel) valt ligt op een afstand van slechts ongeveer 0,2 km westelijk van het plangebied. Dit gebied betreft het Dommeldal en heeft de status van Natte Natuurparel. Echter aan de meest nabije delen van dit NNN-gebied is het beheertype van N00.01 van ‘nog om te vormen landbouwgronden’ toegekend, wat wijst op en basaal stadium van natuurontwikkeling en lage actuele natuurwaarde. Aan de delen van het Dommeldal waar de natuurontwikkeling vorm heeft gekregen zijn de beheertypen van N14.01 van ‘Rivier- en beekbegeleidend bos’, N14.02 ‘Hoog- en laagveenbos’, N12.02 ‘Kruiden- en faunarijk grasland’, N03.01 ‘Beek en bron’ en N10.02 van ‘vochtig hooiland’ toegekend. Ook op 0,2 km oostelijk van het plangebied, en aan de oostkant van de Blekerdijk, ligt NNN-gebied. Dit valt echter ook grotendeels onder het

	beheertype N00.01 van 'nog om te vormen landbouwgronden' en bestaat uit agrarische graslanden. Dus van een lage actuele natuurwaarde. Iets verder oostelijk ligt het Nuenens Broek waaraan ook de status van Natte Natuurparel is toegekend en deels uit vochtig bos bestaat.

Effectenbeoordeling	
Toelichting	De Wet natuurbescherming onderscheid naast een directe aantasting ook een indirecte aantasting door factoren die op afstand van invloed zijn, de zgn. externe werking. Voor NNN-gebied geldt deze externe werking alleen indien sprake is van een aantasting van wezenlijke waarden en kenmerken zoals die in het beheer- en ambitieplan zijn vastgelegd. Zover de externe werking betrekking heeft op de toevoer van stoffen door lucht en water geldt deze in het kader van de Wet natuurbescherming uitsluitend voor Natura 2000-gebied en niet voor NNN-gebied.
Algemeen	Het plangebied en omliggende gebied maakt geen onderdeel uit van de NNN/EHS of Natura2000-gebied. Van een directe aantasting en afname van areaal aan beschermd natuurgebied is daarom geen sprake.
Natura 2000	*Externe werking op korte afstand* Alle Natura 2000 gebieden liggen op voldoende ruime afstand om geen negatieve invloeden te verwachten van factoren met een externe werking die met een korte reikwijdte op afstand werken, als bodemtrillingen, geluids- en lichtbelasting. *Stikstof* Een mogelijke werking op afstand geldt hier uitsluitend de factor stikstofdepositie op Natura 2000-gebied. Een factor die ook op grotere afstand werkzaam is en op basis van zijn reikwijdte van bijzonder negatieve invloed kan zijn op kwetsbare natuurgebieden. In de uitvoerende fase kan een tijdelijke verhoging van de factor stikstofdepositie plaats vinden ten gevolge de uitstoot van het bouwverkeer en machines die tijdens de sloop en bouw gebruikt worden. Na de uitvoerende fase kan verwacht worden dat de nieuwbouw en de verkeersbewegingen die deze genereert een nieuwe bron van stikstofuitstoot is. Tussen de dichts nabije Nutura-2000- gebieden ligt een groot deel van de bebouwde kom van Eindhoven en drukke knooppunten van snelwegen die gezamenlijk een grote bron van stikstofuitstoot vormen. Gelet op de kleine schaal, aard van de werkzaamheden en de nieuwe functie die het plangebied verkrijgt, kan het redelijkerwijs uitgesloten worden dat de herontwikkeling leidt tot een meetbare toename van de bestaande hoge achtergronddepositie die leidt tot extra kwaliteitsverlies van beschermd natuurgebied. Ook een overschrijding van grenswaarden zoals die gesteld zijn voor de dichts nabije Natura 2000-gebieden kan op basis van aard en schaal van de herontwikkeling uitgesloten worden. *Conclusie* Middels een Aeriusberekining dient aangetoond te worden dat negatieve effecten op Natura 2000 gebied die tot kwaliteitsverlies en overschrijding van de gestelde drempelwaarden leiden geheel uit te sluiten zijn op basis van de afstand, schaal en aard van de voorgenomen ontwikkelingen. Een toetsing aan de Natura 2000 wetgeving is dan niet noodzakelijk.
NNB-gebied Beleidskader	De Interim omgevingsverordening NB stelt in§3.23 artikel 3.16 lid 1 en 3 dat als een bestemmingsplan gelegen buiten het Natuur Netwerk Brabant leidt tot een aantasting van de wezenlijke ecologische waarden en kenmerken van het Natuur

	Netwerk Brabant anders dan door de verspreiding van stoffen in lucht of water, negatieve effecten waar mogelijk worden beperkt en de overblijvende, negatieve effecten worden gecompenseerd.
NNB-gebied effecten en conclusie	De dichtstbijzijnde gebieden die vallen onder het Natuurnetwerk Brabant (NNB) en liggen op een korte afstand van 0,5 km van het plangebied. Gelet op deze afstand, kleinschaligheid van het project en aard van de ontwikkeling kunnen effecten die de wezenlijke waarden en kenmerken van NNB-gebied aantasten geheel uitgesloten worden. *Conclusie* Een toetsing aan het NNN/EHS-beleid wordt niet noodzakelijk geacht.

4.2.2 Overige provinciale beschermingszones.

Ligging	In de Interim omgevingsverordening NB is het plangebied aangeduid als gelegen binnen de structuur 'Groenblauwe mantel' en binnen het "Attentiegebied waterhuishouding".
Fig.6 Het plangebied ligt binnen de rode cirkel. *Verklaring Blauwgroen: blauwgroene mantel* *Groen: NNB-gebied* *Blauw gearceerd: attentiegebied NNB* *Bron: Ruimtelijke Plannen provincie Noord-Brabant*	
Beleidskader	§3.24 artikel 3.32 lid 1 van de Interim omgevingsverordening NB stelt dat een bestemmingsplan gelegen binnen de Groenblauwe mantel: a. strekt tot behoud, herstel of duurzame ontwikkeling van het watersysteem en de daarmee samenhangende ecologische waarden en kenmerken en landschappelijke waarden en kenmerken; b. stelt regels ter bescherming van de ecologische, landschappelijke en hydrologische waarden en kenmerken van het gebied; c. borgt dat een ontwikkeling gepaard gaat met een positieve bijdrage aan de bescherming en ontwikkeling van de ecologische waarden en kenmerken en landschappelijke waarden en kenmerken. §3.23 Artikel 3.26 van de Interim omgevingsverordening NB verbiedt binnen het Attentiegebied waterhuishouding alle bestemmingen en fysieke ingrepen die van negatieve invloed zijn op de waterhuishouding binnen het NNB-gebied. Artikel 3.26 lid 2 stelt regels ten aan zien van: -het verzetten van grond van meer dan 100 m^3 of op een diepte van meer dan 60 centimeter beneden maaiveld, voor zover geen vergunning is vereist op grond van de Ontgrondingenwet;

	-de aanleg van drainage ongeacht de diepte, tenzij het gaat om vervanging van een bestaande drainage; -het verlagen van de grondwaterstand anders dan door middel van het graven van sloten of het toepassen van drainagemiddelen, met uitzondering van grondwateronttrekkingen; -het beperken van het buiten een agrarisch bouwperceel aanbrengen van oppervlakteverhardingen of verharde oppervlakten.
Toetsing	*Toetsing §3.24 artikel 3.32 lid 1 van de Interim omgevingsverordening NB .* De toekenning van de Ruimte-voor Ruimte titels garandeert dat aan aanzienlijke milieu- en ruimtelijke kwaliteitswinst wordt behaald. De kavels zijn gelegen nabij een kleine bebouwingsconcentratie en betekenen een kleine uitbreiding daarvan zonder dat er redelijkerwijs gesproken kan worden van aantasting van de landschappelijke en ecologische waarden en kenmerken van het gebied. Het voorgenomen groenplan voorziet in en landschappelijke inpassing. *Toetsing §3.23 artikel 3.26 van de Interim omgevingsverordening NB* Indien de regelgeving die gesteld wordt in artikel 3.26 lid 2 in acht wordt genomen, wordt geen overtreding van de Interim verordening ruimte NB verwacht betreffende de regelgeving met betrekking tot de waterhuishouding.
Conclusie	Op basis van de beschikbare gegevens en de aard van de planontwikkeling worden geen overtredingen verwacht met betrekking tot §3.24 artikel 3.32 en §3.23 artikel 3.26 van de Interim omgevingsverordening NB verwacht.

4.3 Soortenbescherming

5.3.1 Vaatplanten

Bescherming en voorkomen ***Wnb §3.2***	*Habitatrichtlijn* Een viertal inheemse plantensoorten zijn strikt beschermd middels bijlage 4 van de Habitatrichtlijn. Deze vaatplanten betreffen de drijvende waterweegbree, kruipend moerasscherm, groenknolorchis en zomerschroeforchis. Voor bijlage 4-soorten geldt de strikte bescherming ook buiten hun prioritair aangewezen habitatgebieden. Genoemde soorten zijn te strikt gebonden aan een hoogwaardig natuurlijk milieu van water, moerassen en vochtige heide en blauwgraslanden om buiten hun optimale habitatgebieden te verwachten. De drijvende waterweegbree is als habitatrichtlijnsoort landelijk de minst zeldzame vaatplant en komt tamelijk wijdverspreid in de provincie Noord-Brabant voor. De soort is gebonden aan een hoogwaardige zachte waterkwaliteit van beken en vennen. *Nationale bescherming* Onder de nationale bescherming vallen 76 soorten vaatplanten waarvan de meeste uiterst zeldzaam zijn. Onder deze beschermingscategorie een hoog aandeel zeldzame akkeronkruiden die als gevolg van de intensivering van de akkerbouw vrijwel uit het agrarisch landschap verdwenen zijn. Een aantal zeer zeldzame soorten uit onderhavige beschermingscategorie groeit op stenige standplaatsen en kan op oude muren aangetroffen worden. In tegenstelling tot de voormalige Flora- en Faunawet zijn door de Wet natuurbescherming niet alle orchideeënsoorten meer beschermd. Onder de nationale bescherming vallen zo'n 8 soorten die allen in de provincie Noord-Brabant uiterst zeldzaam of uitgestorven zijn.
Wnb §3.3	
Effecten beoordeling	*NDFF-gegevens* De NDFF-gegevens vermelden geen beschermde plantensoorten binnen de 1 km-straal. De drijvende waterweegbree, een soort die op basis van zijn verspreidingsbeeld in de omgeving verwacht zou kunnen worden, wordt pas binnen de 5-10 km-straal vermeldt. *Waarnemingen* Waarnemingen betroffen algemene graslandplanten en verstoringsvegetatie als paardenbloem, paarse dovennetel, kleine veldkers, gewone hoornbloem en herderstasje; ruigtesoorten als grote brandnetel en kropaar; soorten van sloten en slootkanten als harig wilgenroosje, gewoon sterrekroos, speenkruid, zevenblad, liesgras, mannagras, riet, grote lisdodde en veldrus. De laatste soort geldt als kwelindicator en positieve indicatorsoort voor natuurontwikkeling. *Conclusie* De begroeiing is van een te algemeen soort om bijzondere botanische waarden te verwachten. Negatieve effecten op beschermde planten kunnen geheel uitgesloten worden. De condities ontbreken om deze te verwachten.

4.3.2 Zoogdieren (grondgebonden)

Voorkomen en bescherming	
Habitatrichtlijn Wnb§3.2	*Habitatrichtlijn*

	Onder de Europese bescherming van de Habitatrichtlijn vallen een aantal zeezoogdieren, die vanzelfsprekend binnenlands uitgesloten kunnen worden. Binnenlands kunnen als Europees beschermde zoogdieren wel bever, otter, noordse woelmuis en verschillende soorten vleermuizen verwacht worden. De groep van vleermuizen wordt in een apart hoofdstuk behandeld. De bever is een soort die vanuit het rivierengebied steeds verder via de beekdalen zuidwaarts in Brabant oprukt. De soort wordt steeds vaker in het stroomgebied van de Dommel waargenomen. Ook van de otter vertoont een soortgelijk verspreidingspatroon, maar is alsnog veel zeldzamer. Uitgezonderd van vleermuizen ligt het plangebied in het algemeen te ver buiten het landelijk verspreidingsgebied en specifiek habitatgebied van soorten waarvoor het strikte beschermingsregime van de Habitatrichtlijn geldt om deze te verwachten.
Nationaal beschermd ('andere soorten') ***Wnb §3.3***	*Nationaal bescherming zonder vrijstelling* Op basis van ligging en landschappelijke omgeving kunnen in de nabijheid van het plangebied een aantal soorten uit het middelzware beschermingsregiem waarvoor geen vrijstelling geldt verwacht worden. Dit betreffen eekhoorn, das, kleine marterachtigen en steenmarter. De bescherming zonder vrijstelling van kleine marterachtigen, als wezel, bunzing en hermelijn geldt alleen de provincies Noord-Brabant en Noord-Holland. Deze soorten komen vrij algemeen voor en zijn moeilijk vast te stellen. Kleine marterachtigen verplaatsen zich vooral via lijnvormige landschapselementen zoals houtwallen en greppels. Landschapselementen in een geschikt habitat voor kleine marterachtigen zijn o.a. struwelen, hoge graslandvegetatie, houtstapels, holle bomen, houtwallen, takkenrillen of stapels stenen of puin. Voor de bunzing is water in de nabijheid van belang. Kleine marterachtigen zijn moeilijk vast te stellen op basis van een kort en éénmalig veldbezoek. De steenmarter is een soort van steenachtige biotopen en schuilplaatsen. De soort komt met name voor aan de rand van dorpen en steden, maar is ook te vinden nabij boerderijen en kleinschalige cultuurlandschappen. De steenmarter vindt vaste verblijfplaatsen in oude schuurtjes met weinig menselijke activiteit of woningen met toegankelijke zolder-, en of kruipruimten. De steenmarter laat gewoonlijk duidelijke sporen na als uitwerpselen, prooiresten, stank en krabsporen. De voorkeurshabitat voor eekhoorn bestaat uit gemengde bossen, bosrijke tuinen, parken en houtwallen, daar waar voedselmogelijkheden voorhanden zijn. De das kent een grootschaliger landschapsgebruik dan voornoemde soorten en onderhoudt verblijfplekken buiten de directe bebouwde omgeving. Het zwaartepunt van het Brabants verspreidingsgebied van de das is geconcentreerd in de oostelijke helft van de provincie en in het bijzonder noordoostelijk deel van de provincie. *Nationale bescherming met vrijstelling* Een nationale bescherming met vrijstelling geldt voor een aantal algemene zoogdieren die in de meeste gevallen als uitgesproken cultuurvolger gelden. Uit deze beschermingscategorie kunnen in het algemeen, en in het bijzonder binnen de bebouwde omgeving, een aantal kleine zoogdiersoorten als gewone bosspitsmuis, huisspitsmuis, bosmuis, veldmuis en egel verwacht worden. Deze zullen zich voornamelijk op terreindelen waar voldoende dekking door

	begroeiing is ophouden. Grotere soorten als ree, haas en vos zullen kunnen de directe nabijheid van bebouwing mijden indien er geen duidelijke voedselbron is. Voor al deze soorten is slechts de zorgplicht van toepassing, d.w.z. dat onnodig doden of verwonden vermeden dient te worden.

Effectenbeoordeling	
Habitatrichtlijn Wnb § 3.2	*NDFF* De NDFF-gegevens vermelden alleen de bever binnen de 1 km-straal *Waarneming* Tijdens de omgevingscheck werd een beverburcht langs de Dommel op een afstand van 0,5 km hemelsbreed van het plangebied geconstateerd. *Effecten* Het plangebied bevat geen enkel element dat van belang kan zijn binnen het leefgebied van de bever. Het plangebied ligt ondanks de korte afstand landschappelijk geheel geïsoleerd van het nabije habitatgebied van de soort, dat altijd in de directe nabijheid van stromend water en dicht bij ooi- of moerasbos ligt. Verstoring van de verblijfplek en negatieve effecten op zijn habitatgebied kunnen ten gevolge van ontwikkelingen binnen het plangebied geheel uitgesloten kan worden.
Nationaal beschermd Wnb §3.3	*NDF* De NDFF-gegeven vermelden binnen de 1km-straal als soorten uit deze categorie waarvoor geen vrijstelling geldt eekhoorn, steenmarter en das. Een dassenburcht is bekend uit de Nuenense Broek. *Waarnemingen* Tijdens het veldbezoek is in het bijzonder in en rond de te slopen stal onderzoek gedaan naar sporen van marterachtigen. Deze werden niet vastgesteld. Ook werden geen sporen vastgesteld die wijzen op foerageerroutes van das binnen het plangebied en directe omgeving. Er werden verder geen waarnemingen gedaan die wijzen op aanwezigheid soorten uit deze categorie. *Effectenbeoordeling* -Het plangebied en directe omgeving is onvoldoende bosrijk om de eekhoorn te verwachten; uitgezonderd wat middelhoge meidoorns ontbreken bomen. -Op basis van het veldbezoek kan de das voor het plangebied geheel uitgesloten worden; het plangebied biedt onvoldoende beschutting voor vestiging van burchten. -De vrijwel lege bebouwing kon goed onderzocht worden op sporen van marterachtigen (steenmarter en kleine marterachtigen); inpandige verblijfplekken van deze soorten kunnen daarom geheel uitgesloten worden. Rond de bebouwing ontbreken zaken als stapels hout, takkenrillen, steenhopen, puin en ander afval waaronder of waartussen deze soorten verblijf kunnen vinden. Wel kan verwacht worden dat deze soorten als passanten of op zoek naar prooi het plangebied kunnen aandoen. -Niet geheel uitgesloten kunnen worden binnen het plangebied een aantal kleine bodem bewonende zoogdieren waarvoor een vrijstelling en uitsluitend de zorgplicht geldt als veldmuis, rosse woelmuis, gewone bosspitsmuis, huisspitsmuis en egel. Ook grotere dieren waarvoor een vrijstelling geldt, als vos, ree en haas kunnen het plangebied bezoeken op zoek naar beschutting of voedsel. Binnen het grote oppervlak graslanden kan de haas niet uitgesloten

	worden. Voor deze soort is de zorgplicht in het bijzonder van toepassing tijdens de kraamperiode.
Conclusie	Negatieve effecten op jaarrond beschermde verblijfplekken van zoogdieren en aantasting van het functioneel leefgebied voor soorten zoogdieren waarvoor de strikte bescherming van de Habitatrichtlijn geldt, kunnen als gevolg van de voorgenomen ontwikkeling uitgesloten worden. De das komt in de buurt voor maar verblijfplekken kunnen op basis van het veldbezoek binnen het plangebied uitgesloten worden. Bij ingang van de Wet natuurbescherming is de strikte bescherming van de das vervallen en daarmee ook de bescherming van foerageergebied. Niet aangetoond is dat het plangebied in dit opzicht van enig belang is. Het plangebied biedt zeker leefgebied en verblijfsmogelijkheden voor een aantal landzoogdieren uit de categorie waarvoor een vrijstelling geldt bij ruimtelijke ontwikkeling. Echter voor de vrijgestelde soorten is de zorgplicht wel altijd van kracht (zie hoofdstuk3.2).

4.3.3 Zoogdieren (vleermuizen)

Bescherming en voorkomen	
Bescherming Wnb § 3.2	Alle in Nederland voorkomende vleermuizen staan vermeld in Tabel 3 bijlage IV van de Europese habitatrichtlijn en zijn daardoor op Europees niveau beschermd. Deze bescherming betreft ook de vaste rust- en verblijfplaatsen. Onder deze vaste rust- en verblijfplaatsen wordt verstaan:" het gehele systeem waarvan een populatie gebruik maakt tijdens de jaarcyclus van de soort". *Vleermuizen onderhouden verschillende type verblijfplekken als paarverblijven, winterverblijven, kraamverblijven en zomerverblijven. Voor de staat van instandhouding van de lokale populatie van de soort zijn de kraamverblijven en de grote winterverblijven van het grootst belang. In gebruik van paarverblijven zijn vleermuizen het meest flexibel. In de loop van het seizoen wisselen vleermuizen regelmatig van verblijfplaats waarbij gebruik wordt gemaakt van vaste routes tussen de verblijfplekken. Eveneens tussen foerageergebieden en verblijfplaatsen onderhouden vleermuizen vaste routes. Bij het gebruik van deze routes oriënteren vleermuizen zich op lijnvormige elementen in het landschap zoals bomenlanen, kanalen en houtwallen.* *Dit gehele systeem van verbindingsroutes en foerageergebieden die het functioneren van de verblijfplaatsen voor hun specifieke functies mogelijk maakt wordt de functionele leefomgeving genoemd. Ingrepen binnen de functionele leefomgeving die het functioneren van de verblijfplaatsen aantasten worden door de wetgever gelijkgesteld aan de aantasting van verblijfplekken zelf. In deze zin is de functionele leefomgeving even strikt beschermd als de verblijfplekken.*
Voorkomen en verspreiding	Op basis van landschapskenmerken worden binnen de directe omgeving vooral soorten van het open en half besloten landschap die in enige mate als cultuurvolger gelden verwacht. De betreft in de eerste instantie de gewone dwergvleermuis; de meest algemene vleermuis in Nederland die vrijwel overal binnen de bebouwde omgeving voorkomt en voornamelijk in of aan bebouwing verblijft. De laatvlieger is eveneens voor zijn verblijf geheel afhankelijk van verbouwing en na de gewone dwergvleermuis de meest algemene vleermuissoort in Nederland. In tegenstelling tot de gewone dwergvleermuis is de laatvlieger meer een soort van het open veld. Een andere algemene soort die ook veel boven open terrein foeragerend kan worden

	aangetroffen en met grote zekerheid binnen landschappelijke omgeving verwacht kan worden, is de boom bewonende rosse vleermuis. Deze soort is voor zijn verblijfplekken afhankelijk van oude bomen van lanen, bossen en stadsparken. De watervleermuis en ruige dwergvleermuis kunnen in het bijzonder foeragerend binnen het stroomgebied van de Dommel verwacht worden, maar zoeken voor hun verblijf ook vaak de bebouwde omgeving op. De NDFF-gegevens vermelden binnen de 1 km-straal geen enkele vleermuissoort, wat meer verband houdt met afwezigheid van onderzoeksgegevens dan van vleermuizen. Binnen de1-5 km-straal worden wel een groot aantal soorten vermeldt: gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis, rosse vleermuis, watervleermuis, gewone grootoorvleermuis en als zeldzamere soort de baardvleermuis. Daar vleermuizen een breed landschapsgebruik kennen kunnen deze gegevens ook als relevant voor de omgeving van het plangebied beschouwd worden.

Effectenbeoordeling	
Verblijfplekken	*Toelichting* Tijdens de veldbezoeken wordt onderzoek gedaan naar verblijfplekken, verblijfssporen en verblijfsmogelijkheden in en aan bebouwing en bomen. Vleermuisverblijfplaatsen in bebouwing kunnen in het algemeen aangetroffen worden onder dakpannen, tussen dakbeschot, boeiboorden, onder gevelbekleding, in spleten en kieren in muren of in de spouw door open stootvoegen. In bomen kan verblijf gevonden in holtes, gaten en diepe spleten en achter loshangende schors. Tijdens inspecties op zicht worden zelden verblijvende vleermuizen aangetroffen. Ook sporen die wijzen op vleermuizenverblijf zijn meestal schaars. De verblijfplekken worden meestal ontdekt op basis van het gedrag van vleermuizen na het verlaten van de verblijfplek. Hiervoor is uitgebreider onderzoek nodig tijdens de uren dat vleermuizen actief zijn en over een langere periode binnen de jaarlijkse actieve seizoenen. Tijdens het veldonderzoek worden daarom in de eerste instantie een inschatting gemaakt van de verwachtingskans op basis van de aanwezige verblijfsmogelijkheden. *Waarnemingen* Tijdens het veldbezoek werden geen verblijvende vleermuizen geconstateerd, noch duidelijke verblijfssporen. *Effectenbeoordeling* De aanwezige bebouwing van een veestal kan als weinig geschikt voor vleermuizen beoordeeld worden. De ervaring wijst uit dat in het algemeen zelden verblijfplekken binnen dit type stallen worden aangetroffen. Mogelijk heeft dit te maken dat de over het algemeen de lage veestallen geen verblijfsmogelijkheden bevatten buiten het bereik van ongedierte. De stal is van alle kanten toegankelijk voor vleermuizen, echter de binnenruimte kent een te grote mate van inval van daglicht en te weinig donkere plekken tussen balken e.d. om tegen het daglicht te schuilen. Ook heerst er een tochtig klimaat. Onder het dak van golfplaten ontbreekt een dakbeschot of isolatieplaten waartussen weggekropen kan worden. Ook als dit wel het geval zou zijn de golfplaten weinig geschikt om onder te verblijven daar deze te weinig beschutting tegen temperatuurextremen bieden wegens het onvoldoende isolerend vermogen van het materiaal. De muren van de zijgevels bevatten spouwruimten, echter geen toegangen daartoe die voor vleermuizen

	aanvliegbaar zijn. De bebouwing werd als onvoldoend geschikt beoordeeld om verblijfplekken te verwachten Binnen het plangebied en de invloedsfeer daarvan ontbreken eveneens bomen die verblijfsmogelijkheden kunnen bieden.
leefgebied	Het grote oppervlak kruidarm grasland waar het plangebied uit bestaat werd als geheel ongeschikt als foerageergeerbied voor vleermuizen beoordeeld. Verwacht wordt dat vleermuizen trekken en foerageren langs de laanbomen van Soeterbeekseweg en Blekerdijk. Ook wordt foerageeractiviteit verwacht rond de te slopen stal waar ruige begroeiingen zijn die insecten aantrekken. Ten gevolge van de voorgenomen wordt geen aantasting van essentieel foerageergebied verwacht, nog aantasting van structuren die van belang zijn als trek en foerageerroute. De voorgenomen nieuwe groene inrichting kan al snel een verbetering van het leefgebied van vleermuizen betekenen ten opzichte van de huidige situatie.
Conclusie	*Verblijfplekken* Tijdens het veldbezoek werden geen vaste verblijfplekken en geschikte verblijfsmogelijkheden geconstateerd. Verblijfplekken van vleermuizen binnen het plangebied en invloedsfeer van de voorgenomen ontwikkeling worden niet verwacht en daarmee geen negatieve effecten op jaarrond beschermde verblijfsplaatsen van vleermuizen. *Foerageergebied* Op basis van inrichting wordt het plangebied van een geringe betekenis geacht voor het leefgebied van vleermuizen. Eventueel verlies van foerageergebied kan door vleermuizen binnen de omgeving gemakkelijk gecompenseerd worden. Er vinden geen ingrepen plaats aan groenstructuren die van betekenis kunnen zijn als trek- en foerageerroute. De nieuwe groene inrichting zoals die voorgenomen is betekent zeker een verbetering van het bestaande leefgebied dat het plangebied momenteel biedt.

4.3.4 Vogels

Bescherming	
Toelichting	Alle vogels zijn Europees beschermd door middel van de **Vogelrichtlijn. In** de Wet natuurbescherming worden alle broedende vogels strikt beschermd. De wet kent geen standaardperiode voor het broedseizoen. Het gaat erom of er een broedgeval aanwezig is. Van een aantal vogelsoorten worden de nesten ook buiten het broedseizoen beschermd (zie overzicht hieronder). Voor een verdere toelichting zie bijlage2.
Beschermings-categorieën.	***Soorten uit categorieën 1, 2, 3 en 4 (een ontheffingsaanvraag altijd noodzakelijk is.*** *Nesten jaarrond beschermd, vaste rust- en verblijfplaatsen jaarrond beschermd.* *Soorten: Boomvalk, Buizerd, Gierzwaluw, Grote gele kwikstaart, Havik, Huismus, Kerkuil, Oehoe, Ooievaar, Ransuil, Roek, Slechtvalk, Sperwer, Steenuil, Wespendief en Zwarte wouw.* ***Soorten uit de categorie 5, jaarrond bescherming verblijfplekken optioneel*** *Soorten: Blauwe reiger, Boerenzwaluw, Bonte vliegenvanger, Boomklever, Boomkruiper, Bosuil, Brilduiker, Draaihals, Eidereend, Ekster, Gekraagde roodstaart, Glanskop, Grauwe vliegenvanger, Groene specht, Grote bonte specht, Hop, Huiszwaluw, IJsvogel, Kleine bonte specht, Kleine vliegenvanger, Koolmees, Kortsnavelboomkruiper, Oeverzwaluw, Pimpelmees, Raaf, Ruigpootuil, Spreeuw, Tapuit, Torenvalk, Zeearend, Zwarte kraai, Zwarte mees, Zwarte roodstaart en Zwarte specht.*

	Overige soorten: verblijfplekken alleen beschermd indien sprake is van een daadwerkelijk broedgeval *Soorten: overige soorten*
Voorkomen en verspreiding	
Categorie 1, 2, 3 en 4 ***Wnb §3.1***	*Verblijfplekken in gebouwen* Uit deze zwaarste beschermingscategorie worden binnen de landschappelijke omgeving met kleinschalige bebouwing een aantal soorten verwacht worden die als uitgesproken cultuurvolgers gelden en voor hun verblijfsmogelijkheden geheel afhankelijk van bebouwing zijn. Dit betreffen huismus, gierzwaluw, slechtvalk, kerkuil en steenuil. Uitgezonderd van de gierzwaluw en slechtvalk zullen deze soorten het grote oppervlak aan landbouwgronden vermijden en zich verplaatsen en voedsel zoeken binnen de bebouwde linten en langs groenstructuren. De gierzwaluw broedt vooral in meer verstedelijk gebied op plekken als onder dakpannen en in holten en nissen in of aan de bebouwing. De slechtvalk broedt uitsluitend in hoge bebouwing of op andere hoge objecten die door mensenhanden gebouwd zijn. *Verblijfplekken voornamelijk in bomen* Onder de zware beschermingscategorie vallen ook een aantal roofvogels die nesten onderhouden in bomen. De nestelplekken kunnen holten in bomen betreffen, zelfgemaakte nesten in bomen en grote nesten in bomen van andere vogels. Veel van deze soorten zijn geheel gebonden aan bossen en bosranden of foerageren boven het open veld. Soorten als buizerd, havik, wespendief, boomvalk, sperwer en ransuil vallen binnen deze categorie. Andere soorten anders dan roofvogels uit deze beschermingscategorie zijn roek en ooievaar. De roek is een koloniebroeder en de ooievaar wijkt ook uit naar menselijke bouwwerken als hoogspanningsmasten en schoorstenen.
Categorie 5 ***Wnb §3.1***	De strikte bescherming van nestelplekken van soorten uit de deze categorie geldt alleen als er zwaarwegende ecologische omstandigheden daartoe aanleiding geven. In het algemeen geldt niet zozeer de bescherming van de nestplek zelf, maar meer die van het type nestgelegenheid. De bescherming houdt verband met de schaarste van het type nestgelegenheid. Veel van deze soorten zoeken nestgelegenheid op beschutte plekken in holten, holen en kieren. De jaarronde bescherming geldt alleen als de populatie sterk onder druk staat. Boerenzwaluw en huiszwaluw worden vaak als koloniebroeders aangetroffen op boerenerven en onderhouden vaste verblijfplekken waar ze jaarlijks weer naar terugkeren. De meeste soorten uit deze middelzware beschermingscategorie onderhoudt in principe geen vaste nestelplekken, zoals een aantal algemene tuin en stadsvogels, maar keren wel vaak tot dezelfde plek of locatie terug.
Overig ***Wnb §3.1***	Voor de groep uit de laagste beschermingscategorie geldt de bescherming van de nesten en broedplekken in alle gevallen uitsluitend als daadwerkelijk sprake is van een broedgeval. Hiervoor is artikel Wnb artikel 3.1 lid 2 van toepassing. Verbod van opzettelijke verstoring is bij ingang Wnb niet (meer) van toepassing voor deze categorie.

Effectenbeoordeling	
Verblijfplekken	*NDFF*

in of aan bebouwing (categorie 1,2,3 en 4)	De NDFF-gegevens melden voor deze categorie huismus, steenuil en gierzwaluw binnen een straal van 1 km. De kerkuil wordt pas binnen de 1-5 km-straal vermeld, maar kan binnen de meer directe omgeving zeker niet uitgesloten worden. *Waarnemingen* Op het erf van de naburige boerderij op adres Soeterbeekseweg 37 werd een populatie huismussen vastgesteld. Groepjes huismussen hielden zich tijdens het veldbezoek op in scheerhagen rond het erf, echter er werd geen enkele belangstelling voor het plangebied getoond. Het stalgebouw werd op nesten en nestelsporen (uitstekende strootjes, mestsporen e.d.) gecontroleerd. Deze werden niet aangetroffen. De stal is ook gemakkelijk toegankelijk voor grotere vogels als uilen. Er werden geen sporen, zoals ruiveren, uitwerpselen of braakballen gevonden die erop wijzen dat uilen rust-, verblijf- en uitkijkplekken binnen het gebouw of daarbuiten onderhouden. *Effectenbeoordeling* Op basis van het veldbezoek kunnen jaarrond beschermde verblijfplekken in en aan de bebouwing geheel uitgesloten worden. Zowel voor huismussen als steenuil ontbreken binnen de stalruimte en aan de buitengevels plekken die voldoende ondersteuning en beschutting aan nesten kunnen bieden. Als nestelplek van gierzwaluwen is het gebouw geheel ongeschikt wegens de aard van de dakbekleding, afwezigheid van een ondersteunend dakbeschot en ontbreken van nissen en kieren om in te nestelen. Het grondgebied rond de bebouwing kan op een marginale wijze deel uitmaken van het foerageergebied van de steenuil; het grote oppervlak aan grasland zal echter geheel vermeden worden door uilen. Door de aanplant van een boomgaard, knotwilgen en struwelen op dit grasland wordt als gevolg van de herontwikkeling een verbetering van het bestaande leefgebied voor de steenuil verwacht.
Verblijfplekken In bomen (categorie 1,2,3 en 4)	*NDFF* De NDFF-gegevens melden voor een straal van 1 km rond het plangebied buizerd, havik, wespendief, boomvalk en sperwer als roofvogels uit deze zware beschermingscategorie die aan bossen en bosranden gebonden zijn en voor hun nestgelegenheid afhankelijk van bomen zijn. Het leefgebied van de boomvalk bevindt zich in allerlei bostypes in de omgeving van heiden en hoogveen daar waar veel libellen voorkomen, (voornaamste prooi) De wespendief vindt zijn broedhabitat in hoge bomen in vochtige bosgebieden. Andere soorten anders dan roofvogels, uit deze categorie die binnen de 1km straal vermeld worden zijn roek en ooievaar. De roek is een koloniebroeder en de ooievaar wijkt ook uit naar menselijke bouwwerken als hoogspanningsmasten en schoorstenen. Binnen de 1 km-straal wordt ook de grote gele kwikstaart gemeld; deze soort maakt zijn nesten niet in bomen maar in holen in oeverwanden langs stromende waters en vaarten. *Waarnemingen* Tijdens het veldbezoek werden geen waarnemingen gedaan van vogels, verblijfplekken en verblijfssporen van vogels uit deze beschermingscategorie. *Effectenbeoordeling* Binnen het plangebied en de invloedsfeer daarvan werden geen nesten en geschikte verblijfsmogelijkheden voor vogels uit de strikte

	beschermingscategorie die in bomen nestelen vastgesteld en deze worden ook niet verwacht. De habitat van water en oeverwanden waar de grote gele kwikstaart nestgelegenheid kan vinden ontbreekt geheel binnen het plangebied.
Verblijfplekken categorie 5 ***Wnb §3.1***	*Waarnemingen* Er werden tijdens het veldbezoek buiten de algemene tuin- en stadsvogels (koolmees, pimpelmees, spreeuw) geen vogels geconstateerd uit categorie 5, de middelzware beschermingscategorie. De groene specht werd enkele malen vanuit de verte gehoord. *Effecten* Met de herontwikkeling van het plangebied gaat geen nestgelegenheid voor categorie 5- soorten verloren. Alsnog zijn er ook geen ecologische omstandigheden om nesten van deze soorten een jaarrond beschermde status te geven. Om een overtreding van artikel Wnb artikel 3.1 lid 2 te voorkomen dient wel het broedseizoen voor deze soorten in acht worden genomen bij het verwijderen van houtbegroeiingen.
Overig	De omgeving van het plangebied kan van bijzonder belang geacht worden voor grondbroeders van graslanden en akkerranden. *Waarnemingen* Waarneming uit deze beschermingscategorie betroffen een aantal algemene tuin- en stadsvogels als heggemus, merel en een vroege tjiftjaf in het struikgewas rond de stal. Er werden geen vogelnesten of restanten daarvan in bebouwing, struweel en ander opgaand groen aangetroffen. De binnenruimte wordt als rustplaats door duiven gebruikt. Tijden de ronde door de graslanden werden enkele opvliegende gele kwikstaarten geconstateerd. *Effecten* Voor algemene tuinvogels is nestgelegenheid aanwezig binnen de struwelen en opgaande begroeiingen rond de veestal. Als grondbroeder in de graslanden kan vooral de gele kwikstaart en graspieper verwacht worden. Voor weidevogels die in de omgeving verwacht kunnen worden als scholekster en kievit, is het grasland te kruid- en structuurarm. Deze zullen eerder uitwijken naar de akkerlanden aan de westkant van de Soeterbeekweg. Om een overtreding van artikel Wnb artikel 3.1 lid 2 te voorkomen dient het broedseizoen in acht worden genomen bij het verwijderen van houtbegroeiingen en grondwerkzaamheden. Voor maaiwerkzaamheden geldt dit uitsluitend indien deze niet gerekend kunnen worden tot werkzaamheden die aangemerkt kunnen worden als bestendig beheer en onderhoud voor agrarische doeleinden.
Conclusie	Ten gevolge van de herontwikkeling worden geen negatieve effecten verwacht op jaarrond beschermde verblijfplekken van vogels en het functionele leefgebied voor de instandhouding daarvan. Bij de uitvoerende werkzaamheden dient het broedseizoen in acht worden genomen bij alle werkzaamheden die niet aangemerkt kunnen worden als bestendig beheer en onderhoud voor agrarische doeleinden om een overtreding van artikel Wnb artikel 3.1 lid 2 te voorkomen. Zie verder hoofdstuk 6.1.

4.3.5 Reptielen

Bescherming	*Habitatrichtlijn*

en voorkomen Wnb § 3.2	De enige habitatrichtlijnsoort waarvan verspreid binnen Brabant natuurlijke populaties voorkomen is de gladde slang. Deze zeldzame soort komt binnen hoogwaardig natuurgebied van hoogveen, heide en bos op een aantal locaties in het westen (landgoed de Woerden, Oude Buisse Heide en Kalmhoutse Heide) en in het oosten (Mariapeel en Groote Peel) van Brabant voor. *Nationale bescherming* De enige reptielen die in Brabant met een meer regelmatige frequentie voorkomen zijn de levendbarende hagedis en hazelworm. Deze soorten vallen onder het middelzware beschermingsregime van 'andere soorten' waarvoor de provincie Noord-Brabant geen vrijstelling verleent. De levendbarende hagedis is een tamelijk algemene soort van heide en heideachtig terrein. De hazelworm is binnen Brabant een tamelijk zeldzame soort en komt binnen een zeer beperkt verspreidingsbeeld voor. De soort is gebonden aan heideterrein en bosgebied met een structuurrijke onderbegroeiing. Waarneming van genoemde soorten binnen de provincie Noord-Brabant op agrarisch terrein zijn van een uiterste incidentele aard.
Wnb § 3.3.	
Effecten beoordeling	*NDFF-gegevens* De NDFF-gegeven vermelden binnen de 1 km-straal geen reptielsoorten. Binnen de 1-5 km straal wordt levendbarende hagedis vermeldt. *Waarnemingen* Het plangebied werd tijdens het veldbezoek door het ontbreken van geschikte begroeiingsstructuren, gebruik en inrichting als geheel ongeschikt beoordeeld om reptielen te verwachten. *Effectenbeoordeling* Landschappelijk gezien is het plangebied te geïsoleerd gelegen binnen agrarisch gebied van de nabije habitatgebieden om reptielen te verwachten. Deze habitatgebieden bestaan voornamelijk uit natuurlijk terrein met combinaties van bos, heide en heideachtig terrein. Dit terreintype ontbreekt geheel binnen het plangebied en directe omgeving. Reptielen en negatieve effecten op hun leefgebied kunnen daarom uitgesloten worden. *Conclusie* Aanwezigheid van reptielen en negatieve effecten op hun leefgebied kunnen geheel uitgesloten worden.

4.3.6 Amfibieën

Bescherming en voorkomen	*Habitatrichtlijn* Voor de meeste strikt beschermde amfibieën die binnen een zekere frequentie binnen een natuurlijk verspreidingspatroon in de provincie Noord-Brabant voorkomen, als heikikker, poelkikker en rugstreeppad en kamsalamander geldt dat dat deze een tamelijk strikte binding hebben met hoogwaardig natuurgebied van heide, heideachtig terrein, stuifzanden, natuurlijke graslanden en een kwalitatief hoogwaardig watermilieu. Theoretisch gezien geldt de binding aan natuurgebied minder voor de rugstreeppad. De rugstreeppad is een meer mobiele soort van minder stabiele watermilieus die landelijk op veel plekken in agrarisch gebied en tot binnen stedelijk gebied voorkomt. Binnen Brabant is de soort
W en §3.3	

Wnb §3.2	betrekkelijk zeldzaam en wordt de buiten de optimale biotoop van heide en stuifzanden veel minder vaak aangetroffen dan elders in het land. De soort is in het algemeen een kolonisator op allerlei braakliggend terrein en plant zich daar veelal voort in ondiepe tijdelijke plassen. *Nationaal beschermd (zonder vrijstelling)* De enige nationaal beschermde amfibieën waarvoor geen vrijstelling geldt die binnen de provincie Noord-Brabant vrij algemeen voorkomen zijn de vinpootsalamander en alpenwatersalamander. De vinpootsalamander is te specifiek gebonden aan heidevennen om buiten natuurgebied te verwachten. De alpenwatersalamander is minder kieskeurig en is in de eerste instantie een soort van bosvijvers. *Nationaal beschermd (vrijstelling)* Voor een vijftal soorten beschermde amfibiesoorten die landelijk zeer algemeen voorkomen geldt een vrijstelling. Deze soorten betreffen de kleine watersalamander, bruine kikker, twee soorten groene kikkers (bastaardkikker en meerkikker) en de gewone pad. De meerkikker komt algemeen in het westelijk deel van het land voor en is in het oosten zeldzaam. Voor deze soorten geldt alleen de zorgplicht.
Effecten beoordeling	*NDFF* De NDFF-gegevens vermelden binnen de 1 km straal als enige amfibiesoort waarvoor geen vrijstelling geldt de alpenwatersalamander. Pas binnen de 1-5 km-straal worden als habitatrichtlijnsoort poelkikker, heikikker en kamsalamander vermeldt. De Rugstreeppad wordt pas binnen de 5-10-km-straal vermeld en de plek betreft waarschijnlijk de Strabrechtse Heide en omliggende gebieden. Het plangebied ligt door de bouwde kommen van Eindhoven en Nuenen geheel geïsoleerd van de populatiekernen op en rond de Strabrechtse Heide. *Waarnemingen* Het veldbezoek vond plaats in een tijd van het jaar dat de salamanders en vroege kikkersoorten naar hun voortplantingswaters trekken en hun eerste eieren afzetten. Er werden geen waarnemingen gedaan *Effecten* In meer algemene zin zijn de landschappelijk omgeving en de geïsoleerde landschappelijke ligging van het plangebied van de bekende habitatgebieden binnen heide- en heideachtig terrein factoren om soorten amfibieën waarvoor een strikte bescherming of geen vrijstelling geldt uit te sluiten. In meer directe zin voorziet de voorgenomen ontwikkeling niet in ingrepen aan watergangen, uitgezonderd de relatief kleine ingreep van de aanleg van twee dammen met duikers voor ontsluiting naar de nieuwe woningen vanaf de openbare weg. De sloten die het plangebied direct omgeven, en waarin de dammen aangelegd worden, zijn wegens een te onstabiel watermilieu ongeschikt voor strikt beschermde soorten. In de directe omgeving, buiten de directe invloedsfeer van het plangebied, zijn wel kleine sloten met kwalitatief geschikt watermilieu voor soorten als heikikker en poelkikker. Buiten het watermilieu zijn echter alleen grote oppervlakken monotone kruidarme agrarische graslanden en maisvelden aanwezig en ontbreekt voor deze soorten de geschikte landbiotoop van natte heide en kruidrijke natte natuurlijke grasland binnen een bosrijkere omgeving geheel. De alpenwatersalamander, waarvoor het middelzware beschermingsregiem geldt en binnen de 1-kmstraal voorkomt, is minder

	kieskeurig. Echter deze wordt vrijwel altijd aangetroffen nabij sloten en kleine waters binnen een bosrijkere omgeving dan rond het plangebied voorhanden is. De kans om deze nabij het plangebied aan te treffen wordt erg klein geacht en kan redelijkerwijs wegens het ontbreken van een geschikte landbiotoop binnen het plangebied uitgesloten worden. *Zorgplicht* Wel kunnen zeker een aantal algemene soorten verwacht worden waarvoor een vrijstelling geldt, als gewone pad, bastaardkikker en in het bijzonder de bruine kikker. Opportunistische soorten als bruine kikker en de gewone pad kunnen hun eieren afzetten in de sloten rond het plangebied. Voor deze soorten geldt uitsluitend Wnb §1.3 art 1.11 inzake de zorgplicht. Hierbij dient in het kader van de vereiste zorgplicht voorzorgsmaatregelen genomen te worden om amfibieën of eisnoeren, eiklompen en larven van amfibieën waarvoor een vrijstelling geldt niet te vernietigen of te beschadigen bij de aanleg van de dammen. *Conclusie* Negatieve effecten ten gevolge van de voorgenomen herontwikkeling op beschermde amfibieën waarvoor geen vrijstelling geldt en hun leefgebied worden niet verwacht. Wel dient voor een aantal beschermde amfibieën waarvoor een vrijstelling geldt de zorgplicht in acht worden genomen.

4.3.7 Vissen

Bescherming en voorkomen ***Wnb §3.2 en §3.3***	*Bescherming* Onder de habitatrichtlijn vallen een aantal zoutwatervissen die van zelfsprekend voor het plangebied uitgesloten kunnen worden. Onder de nationale bescherming vallen een aantal vissen die aan een hoogwaardig beekmilieu gebonden zijn als beekprik, elrits, gestippelde alver, kwabaal en beekdonderpad. De elrits en gestippelde alver zijn zeldzame vissoorten die alleen nog in enkele beken in Zuid-Limburg voorkomen. De grote modderkruiper is een soort van sloten en waters met een modderbodem en komt vooral voor binnen laagveengebieden en het rivierengebied voor. De Brabantse verspreiding ligt vooral in de invloedsfeer van de grote rivieren. Echter de soort is ook bekend uit het stroomgebied van de Beerze en van de Dommel rond Eindhoven.
Effecten beoordeling	*NDFF* De grote modderkruiper en beekprik worden binnen de 5-10-km straal rond het plangebied vermeldt *Effecten* De sloten rond het plangebied zijn geheel ongeschikt voor vissen. Echter de sloot op de oostgrens van het perceel waarop het plangebied ligt toont een waterkwaliteit, begroeiing en inrichting die geschikt is voor de grote modderkruiper. Hoewel de soort zeer schaars in de omgeving voorkomt kan deze op basis van het verspreidingsbeeld binnen dit type watermilieu niet geheel uitgesloten worden. *Conclusie* Echter de sloot ligt buiten de invloedsfeer van de ingreep; negatieve effecten op beschermde vissoorten en hun leefgebied kunnen daarom uitgesloten worden.

4.3.8 Libellen en vlinders

Bescherming en Voorkomen ***Wnb §3.2 en §3.3***	*Habitatrichtlijn* Onder de Europese bescherming van de habitatrichtlijn vallen 7 soorten dagvlinders en 8 soorten libellen. Genoemde soorten zijn allen zeldzaam en gebonden aan hoogwaardige milieus van heide, vennen, beken, moerassen en rivieren. Voor de provincie Noord-Brabant zijn de drie witsnuitlibellen, sierlijke, oostelijke en gevlekte witsnuitlibel, van bijzondere belang. Witsnuitlibellen zijn specifiek gebonden zijn aan het zwak gebufferd watermilieu van vennen en andere kleine waters. Op basis van hun zeldzaamheid, verspreidingsbeeld en specifieke habitatvereisten kunnen deze soorten buiten hun natuurlijke biotopen, die voornamelijk in natuurgebieden gelegen zijn, uitgesloten worden. *Nationale bescherming* Onder de nationale bescherming zonder vrijstelling vallen 20 soorten dagvlinders en 7 libelsoorten De meeste soorten zijn dusdanig zeldzaam en/ of stellen een dusdanige specifieke biotoopeisen dat de verwachtingskans om deze soorten binnen verstedelijkt en agrarisch gebied aan te treffen bijzonder klein is.
Effecten beoordeling	*NDFF-gegevens* Binnen de 0-1km-straal worden geen soorten uit deze categorie vermeldt. Binnen de 1-5 km-straal worden de bosbeekjuffer, gevlekte witsnuitlibel, grote weerschijnvlinder, kleine ijsvogelvlinder en iepepage vermeld. *Waarnemingen* Tijdens het veldbezoek zijn geen vlinders en/of libellen waargenomen. In deze tijd van het jaar vliegen nog geen libellen en zijn vlinders schaars. *Effecten* Het plangebied heeft door afwezigheid van kruidrijke begroeiingen over een groot oppervlak vlinders weinig te bieden. Hooguit worden een aantal zeer algemene soorten als de verschillende koolwitjes, bont zandoogje en dagpauwoog verwacht. Het grondoppervlak waar het plangebied uit bestaat bevat geen enkel element dat van belang kan zijn voor libellen. Echter gelet op de nabijheid van kleine sloten met een rijke begroeiing kunnen een aantal algemene soorten verwacht worden die binnen het plangebied jagen en schuilen. Naast enkele zeer algemene soorten kunnen ook wat meer specifiekere algemene soorten als glassnijder, keizerlibel, vroege glazenmaker en gewone pantserjuffer verwacht worden. Echter de beschermde soorten dagvlinders en libellen die in de wijdere omgeving voorkomen zijn veel zeldzamer en te specifiek gebonden aan een hoogwaardig habitatgebied van vochtige bossen, stromende waters en heidevennen om binnen het plangebied te verwachten waar dergelijke biotopen geheel ontbreken. *Conclusie* Gelet op hun zeldzaamheid en binding aan specifiek habitatgebied kunnen beschermde libel- en vlindersoorten voor het plangebied geheel uitgesloten worden. Het plangebied biedt uitsluitend leefgebied voor algemene vlinder- en (zwervende) libellensoorten

4.3.9 Overige ongewervelden

Bescherming en voorkomen ***Wnb §3.2 en §3.3***	*Habitatrichtlijn* Uit de overige groepen van ongewervelden die Europees beschermd zijn door de Habitatrichtlijn vallen 2 soorten weekdieren, 5 keversoorten en 1 nachtvlindersoort. Van de twee weekdieren is De Bataafse stroommossel vrijwel uitgestorven. De andere soort, het waterslakje de platte schijfhoorn, komt verspreid voor in de Utrechtse en Zuid-Hollandse laagveengebieden en in delen van Friesland. Binnen de zuidelijke provincie zijn de vindplaatsen uiterst schaars. Van de 5 keversoorten zijn twee soorten waterroofkevers; de andere 3 soorten betreffen keversoorten die specifiek gebonden zijn aan oude bossen of vrijstaande oude bomen met veel dood hout. De binding met dood hout, dat in de Nederlandse intensief onderhouden bossen meestal snel geruimd wordt, maakt deze soorten kwetsbaar en is de reden van de zware bescherming. Van genoemde keversoorten ligt het landelijk verspreidingsgebied van de vermiljoenkever uitsluitend in de provincies Noord-Brabant en Zuid-Limburg. De kever heeft een voorkeur voor vochtige bossen. *Nationale bescherming* Onder de nationale bescherming vallen één keversoort, het vliegend hert en de enige inlandse rivierkreeft, de Europese rivierkreeft. De Europese rivierkreeft is landelijk vrijwel uitgestorven. Het vliegend hert is specifiek gebonden aan oude eikenbossen met dood hout in verschillende rottingsstadia. Dit bostype ontbreekt in de nabijheid van het plangebied.
Effecten beoordeling	*NDFF-gegevens* De NDFF-gegevens vermelden binnen de 0-5 km-straal geen soorten van deze categorie *Waarnemingen* Tijdens het veldbezoek werden geen waarnemingen gedaan van soorten uit deze groep. *Conclusie* Voor beschermde ongewervelden zoals beschermde kevers, kreeften of slakken ontbreken binnen het plangebied de condities en specifieke biotopen geheel om deze te verwachten. Mede op basis van hun zeldzaam kunnen negatieve effecten op deze soorten daarom geheel uitgesloten worden.

4.4. Bescherming houtopstanden

Wet natuur bescherming	Binnen het plangebied ontbreken houtopstanden die voldoen aan de criteria die Wet natuurbescherming stelt om als beschermde houtopstand aangemerkt te worden. De aanwezig houtopstand voldoet niet aan de definitie van een oppervlak van minimaal 10 are of een rij van meer dan 20 bomen die de wetgever stelt om wettelijk om als houtopstand aangemerkt te worden (Wnb §1.1 art.1.1) en is derhalve niet kapvergunningsplichting.
APV-bomenkap	Het plangebied valt buiten de begrenzing van een bebouwde kom waardoor de AVP-bomenkap niet van toepassing is.
Effecten-beoordeling	Overtreding van Wet natuurbescherming op dit punt en eveneens de gemeentelijke APV-bomenkap kan voor het plangebied uitgesloten worden.

	Het plangebied bevat geen houtbegroeiingen die op basis van omvang en aantallen als beschermde houtopstanden kunnen worden aangemerkt.

5 Conclusie

5.1. Samenvatting effectenbeoordeling

Natura 2000-gebied Wnb §2

Gelet op de kleinschaligheid en aard van de voorgenomen ontwikkeling en ligging op voldoende geruime afstand tot Natura 2000-gebied kunnen negatieve effecten op Natura 2000 gebied als een kwaliteitsverlies of overschrijding van de gestelde drempelwaarden geheel uitgesloten worden. Door middel van een Aeriusberekening dient deze conclusie onderbouwd te worden.

Natuurnetwerk Nederland (NNN, voorheen EHS) Iov NB §3.2.3

Er worden geen effecten verwacht die de wezenlijke waarden en kenmerken van de NNN/EHS aantasten gelet op de aard en schaal van de voorgenomen ingrepen en ontwikkeling en de ligging op voldoende afstand. Een toetsing aan het NNN/EHS-beleid wordt niet noodzakelijk geacht.

Groenblauwe mantel en Attentiegebied waterhuishouding Iov NB §3.2.4 en §3.23 artikel 3.26

Op basis van de beschikbare gegevens en de aard van de planontwikkeling worden geen overtredingen verwacht met betrekking tot Artikel 6 en 12 van de Verordening ruimte Noord-Brabant.

Soorten Habitatrichtlijn Wnb §3.2

De enige soort die onder strikte beschermingsregiem van de Habitatrichtlijn (Wnb §3.2) vallen en met enige waarschijnlijkheid binnen het plangebied verwacht kunnen worden zijn vleermuizen en in het bijzonder de gewone dwergvleermuis. Binnen het plangebied en de directe invloedsfeer daarvan ontbreken geschikt verblijfsmogelijkheden voor vleermuizen en andere soorten waarvoor een strikte bescherming geldt. Negatieve effecten op verblijfplekken en functioneel leefgebied voor soorten waarvoor een strikt beschermingsregime geldt kunnen uitgesloten worden

Soorten nationaal beschermd (geen vrijstelling) Wnb §3.3

Negatieve effecten van jaarrond beschermde verblijfplekken van soorten die beschermd zijn middels Wbn § 3.3, het middelzware beschermingsregime van ‘andere soorten’, kunnen binnen het plangebied en invloedsfeer daarvan uitgesloten worden.

Jaarrond beschermde verblijfplekken van zoogdieren en vogels Wnb § 3.1, §3.2 en §3.3

Binnen het plangebied en de invloedssfeer daarvan kunnen verblijfplaatsen die als jaarrond beschermde vaste verblijfplaatsen van vogels en zoogdieren kunnen worden aangemerkt en beschermd zijn middels Wnb § 3.1, §3.2 en §3.3 uitgesloten worden. Als gevolg van de ontwikkeling worden ook geen negatieve effecten verwacht op elementen die van essentieel belang kunnen zijn voor de instandhouding van het functioneel leefgebied van soorten waarvoor een strikte bescherming geldt.

Beschermde houtopstanden Wnb §4

Binnen het plangebied ontbreken houtopstanden die beschermd zijn via de Wet natuurbescherming of kapvergunning plichtig zijn.

5.2 Toetsing aan de Wet natuurbescherming

Gebiedsbescherming

Wetgeving	Mogelijke overtredingen
Natura 2000-gebieden Wnb hoofdstuk 2 §2.1 t/m §2.5.	Overtreding van de verbodsbepalingen van de Natura 2000 -wetgeving, zoals die vastgelegd zijn hoofdstuk 2 van de Wet natuurbescherming zijn, niet aan de orde.
NNN-gebied Interim omgevingsverordening NB §3.2.3 artikel 3.15	Overtreding van de verbodsbepalingen van de wetgeving ter bescherming van gebieden die onder het Natuur Netwerk Nederland (NNN) vallen, zoals vastgelegd artikel 3.15 van de Interim omgevingsverordening NB niet aan de orde.
Groenblauwe mantel. Interim omgevingsverordening NB §3.2.4 artikel 3.32 Attentiegebied waterhuishouding Interim omgevingsverordening NB §3.2.3 artikel 3.26 .	Overtreding van de verbodsbepalingen van de wetgeving ter bescherming van de gebieden die onder de overige provinciale beschermingszones vallen, zoals vastgelegd artikel 3.32 en 3.26 van de Interim omgevingsverordening NB niet verwacht.

Soortenbescherming

wetgeving	Mogelijke overtredingen
Wnb §3.1 art 3.1 lid 2 Het is verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels te vernielen of te beschadigen, of nesten van vogels weg te nemen.	Als het broedseizoen onvoldoende in acht genomen wordt is een overtreding van Wnb artikel 3.1 lid 2 mogelijk. **Zie voor toelichting hoofdstuk 6.1 en 6.2 voor te nemen voorzorgsmaatregelen om een overtreding te voorkomen.**
Wnb §3.1 art 3.1 lid 4 en lid 5 Het is verboden vogels opzettelijk te storen, tenzij de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort.	Er worden ten gevolge van de herontwikkeling geen negatieve effecten op en verstoring verwacht van de jaarrond beschermde verblijfplekken en het functioneel leefgebied van vogels uit de beschermingscategorieën 1t/m 5. Overtreding van Wnb art 3.1 lid 4 en lid 5 is niet aan de orde.
Wnb §3.2 art 3.5 lid 4 Het is verboden voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren te beschadigen of te vernielen.	Er worden ten gevolge van de herontwikkeling geen negatieve effecten verwacht op de jaarrond beschermde verblijfplekken van dieren die strikt beschermd zijn doormiddel van de Habitatrichtlijn. Overtreding van Wnb art 3.5 lid 4 is niet aan de orde.
Wnb §3.2 art 3.5 lid 2 Het is verboden dieren opzettelijk te verstoren.	Als afdoende maatregelen genomen worden wat betreft lichtbelasting en een passende landschappelijke inpassing wordt gerealiseerd, worden ten gevolge van de herontwikkeling geen verstoring verwacht van diersoorten die strikt beschermd zijn; noch aantasting en verstoring van hun functioneel leefgebied. Overtreding van Wnb art 3.5 lid 2 is dan niet aan de orde. **Zie hoofdstuk 6 voor advies.**
Wnb §3.3 art 3.10 lid 1b Het is verboden de vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren opzettelijk te beschadigen of te vernielen.	Er worden ten gevolge van de herontwikkeling geen negatieve effecten verwacht op de jaarrond beschermde verblijfplekken van dieren die onder de nationale

	bescherming van “andere soorten” vallen. Overtreding van Wnb art 3.10 lid 1b niet aan de orde.
Wnb §3.2 art 3.5 lid 5 Het is verboden plantensoorten in hun natuurlijk verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen.	Binnen het plangebied worden geen groeiplaatsen van beschermde plantensoorten verwacht en daarmee geen overtreding van Wnb art 3.5 lid 5.
Wnb §3.3 art 3.10 lid 1c Het is verboden plantensoorten in hun natuurlijk verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen.	Binnen het plangebied worden geen groeiplaatsen van beschermde plantensoorten verwacht en daarmee geen overtreding van Wnb art 3.10 lid 1c.
Wnb §1.3 art 1.11 Eenieder neemt voldoende zorg in acht voor Natura 2000 gebieden, bijzondere nationale natuurgebieden en voor in het wild levende dieren en planten en hun directe leefomgeving.	Indien onvoldoende zorgvuldig te werk wordt gegaan bij uitvoering van de werkzaamheden kan een overtreding plaats vinden van verbodsbepalingen in Wnb §1.3 art 1.11 die de zorgplicht betreffen. **Zie hoofdstuk 6.1 en 6.2 voor de te nemen voorzorgsmaatregelen en mitigatie.**

Bescherming houtopstanden

wetgeving	Mogelijke overtredingen
Wnb §4 art 4/ APV Bomenkap	Overtreding Wnb §4 art 4/ APV is niet aan de orde

Vervolgonderzoek

Als de voorzorgsmaatregelen met betrekking van tot het broedseizoen (zie hoofdstuk 6) in acht worden genomen is geen vervolgonderzoek nodig.

Ontheffingsaanvraag

Als de voorzorgsmaatregelen met betrekking tot het broedseizoen (zie hoofdstuk 6) in acht worden genomen is geen ontheffingsaanvraag nodig.

Samenvatting

Als de voorzorgsmaatregelen en mitigatiemaatregelen die het volgende hoofdstuk (6) vermelden in acht worden genomen, wordt geen overtreding van de Wet natuurbescherming verwacht.

6 Voorzorgsmaatregelen, mitigatie en aanbeveling.

6.1 Algemene voorzorgsmaatregelen

- Bij uitvoering van ingrepen dient het broedseizoen in acht genomen te worden indien niet voldoende gegarandeerd kan worden dat nesten van broedende vogels niet beschadigd of vernietigd kunnen worden. Als aanbeveling geldt, om bij wijze van voorzorgsmaatregel elke schade aan broedgevallen uit te sluiten, ingrepen geheel buiten het broedseizoen plaats te laten vinden. Als broedseizoen wordt de periode half maart-half juli aangemerkt. Ook als na die periode nog broedende vogels of nestjongen worden waargenomen dan geldt dat het broedseizoen nog niet is afgelopen is. Als men binnen het broedseizoen wil werken geldt de aanbeveling om de locatie voorafgaande het broedseizoen ongeschikt te maken voor broedende vogels en vervolgens voorafgaande de werkzaamheden het plangebied te controleren op broedende vogels. Hierbij bestaat het risico dat de werkzaamheden uitgesteld dienen te worden als een broedgeval geconstateerd wordt.
- Voor aanwezigheid onbeschermde en vrijgestelde zoogdieren en amfibieën dient de zorgplicht in acht genomen te worden. D.w.z. dat men verstoring, verwonding en doden van deze diersoorten zoveel mogelijk tracht te voorkomen. De zorgplicht houdt in dat eenieder voldoende zorg in acht moet nemen voor de in het wild levende dieren en planten, en ook voor hun directe leefomgeving. Overtreding van de zorgplicht is niet strafbaar gesteld; de zorgplicht kan wel door toepassing van bestuursdwang worden gehandhaafd.
- Er dienen mitigatiemaatregelen genomen te worden om foeragerende vleermuizen en nachtvogels zo weinig mogelijk te verstoren. De invloeden van licht- en geluidsbelasting dient daarom zoveel mogelijk beperkt te worden, zowel in de uitvoerende fase als bij de nieuwe inrichting die het plangebied verkrijgt. Bij herinrichting dient men naar een lichtplan te streven waarbij weinig lichtuitstrooiing naar de omgeving is.

6.2 Bijzondere voorzorg- en mitigatiemaatregelen

- De nieuwe groene inrichting dient dusdanig te geschieden dat deze aansluit op de landschappelijke en ecologische omgeving. Dit kan o.a. door te kiezen voor inlandse houtsoorten voor de aanleg van hagen en planten van bomen. De aanplant dient dusdanig te geschieden dat de uitstraling van licht op de omgeving voor de nachtdieren zoveel mogelijk beperkt wordt. Het voorgenomen groenplan voldoet al reeds grotendeels aan deze vereisten.
- Vooral bij de sloop van de schuur niet bij het verwijderen van dichte en hoge vegetatie rekening gehouden te worden met schuilende kleine zoogdieren en amfibieën waarvoor een vrijstelling geld. Deze moeten in veiligheid gebracht worden of vluchtwegen geboden worden.
- Bij wijze van voorzorgsmaatregel dient het gras tot aan de bouw dusdanig te worden onderhouden dat er zich geen hoge grasbegroeiingen en ruigten kunnen ontwikkelen die schuilgelegenheid aan kleine zoogdieren en amfibieën bieden. Ook dient om deze reden opslag van materialen en dumping van afval tot aan de bouw vermeden te worden.
- Indien het gras gemaaid wordt in het broedseizoen en kraamperiode van haas in het kader van het bouwrijp maken van het grondoppervlak, dient door en deskundig persoon de

aanwezigheid van vogelnesten en hazen in de zoogperiode vastgesteld te worden. Indien vogelnesten worden aangetroffen dienen de werkzaamheden gestaakt te worden tot de jonge vogels zelfstandig zijn of uitgevlogen. Juveniele hazen moeten in bescherming gebracht worden of veilige vluchtwegen geboden te worden.

- De ingrepen aan de watergangen voor de aanleg van dammen dienen bij voorkeur buiten de periode 15 februari – 15 juni te gebeuren in de tijd dat de amfibieën (en in het bijzonder de bruine kikker en gewone pad) zich voortplanten. Indien dit binnen deze periode gebeurt dienen de sloten gecontroleerd worden op amfibieën in de verschillende levensfase, eiklompen en eisnoeren. Deze moeten op de plekken waar de ingrepen plaats vinden verwijderd worden en in veiligheid gebracht worden. Ook indien de sloot buiten deze periode een waterpeil voeren dienen de eventueel aanwezige amfibieën in veiligheid gesteld te worden.

6.3 Aanbeveling en advies

- Enkele veel gebruikte methoden om de effecten van lichthinder te beperken zijn:
  -niet uitstralende armaturen
  -lagere armaturen (dan zijn er wel meer nodig)
  -verlichting met een lagere lichtintensiteit
  -tijdelijke verlichting (slechts een deel van de nacht aan), en alleen op plekken waar het echt nodig is
  -Het gebruik van sensoren die in werking treden als verlichting nodig is
  -de verlichting afschermen met struiken zodat het licht niet verstrooid wordt naar plekken waar het niet nodig is.
- Natuurinclusief bouwen
  Natuurinclusief bouwen is een verzamelterm voor tal van maatregelen en manieren om natuur te integreren bij de bouw van woningen, kantoren en andere gebouwen. Denk bijvoorbeeld aan het plaatsen van neststenen of vogelvides voor huismussen en vleermuiskasten in de gevel van de nieuwe woning. Natuurinclusief bouwen bevorderd de biodiversiteit en ons leefklimaat!

Voor meer informatie over natuurinclusief bouwen zie onderstaande websites:
www.stadszaken.nl/ruimte/groen/1079/natuurinclusief-bouwen-met-deze-40-punten.
www.vogelbescherming.nl/bescherming/wat-wij-doen/in-de-stad/gemeenten-bedrijven-bouwers/hulp-van-vogelbescherming .
www.vogelbescherming.nl/bescherming/wat-wij-doen/in-de-stad/gemeenten-bedrijven-bouwers/goede-voorbeelden .
www.checklistgroenbouwen.nl
www.operatiesteenbreek.n

7. Bronnen

Literatuur

- Creemers. R.C.M. & J.J.C.W. van Delft (RAVON) (redactie) 2009. De amfibieën en reptielen van Nederland.
- Broekhuizen, S., K. Spoelstra. J.N.M. Thissen, K.J. Canters & J.C. Buys 2016. Atlas van de Nederlandse zoogdieren.
- Handreiking Kleine Marters in relatie tot soortenbescherming. 11 oktober 2017. Zoogdiervereniging en provincie Noord- Brabant.
- Schaminée e.a. 1995. De Vegetatie van Nederland deel 1 t/m 5
- Drs. E.J. Weeda, R. Westra, Ch. Westra, T. Westra 1985-1994. Nederlandse Ecologische Flora deel 1t/m5
- P. Twisk, A. van Diepenbeek, J.P. Bekker 2010. Veldgids Europese Zoogdieren
- Dietz, C., O. von Helversen& D. Nill, 2011. Vleermuizen. Alle soorten van Europa en Noordwest Afrika. Tirion Natuur.
- Kennisdocument Gewone dwergvleermuis**.** Pipistrellus pipistrellus. Versie 1.0, juli 2017. BIJ12
- Kennisdocument Huismus. Passer domesticus. Versie 1.0 juli 2017. BIJ12
- Veldgids Vleermuizen van Europa, Christian Dietz & Andreas Kiefer 2017.
- Wet natuurbescherming, 16 december 2015, gepubliceerd Staatscourant 19 januari 2016.

Gegevensverstrekking

NDFF - quickscanhulp.nl, d.d.

Internetsites

-www. minlnv.nederlandsesoorten.nl/
-www.Verspreidingsatlas.nl
-www.dassenwerkgroepbrabant.nl
-www.ed.nl
-www.quickscanhulp.nl
-www.ruimtelijkeplannen.nl
-www.kaartbank.brabant.nl

BIJLAGE 1 - TOELICHTING SOORTENBESCHERMING

De **Conventie van Bern** is een internationaal verdrag over het behoud van in het wild voorkomende dier- en plantensoorten en de daarbij behorende grensoverschrijdende natuurlijke leefmilieus in Europa. Bijzondere aandacht wordt besteed aan kwetsbare soorten en aan soorten die met uitsterven worden bedreigd. Het verdrag werd in 1979 ondertekend door de Europese Unie, Monaco, Burkina Faso, Marokko, Tunesië en Senegal en ligt aan de basis van de huidige Europese en nationale natuurwetgeving.

De **Conventie van Bonn** is een internationaal verdrag met het doel migrerende diersoorten te beschermen. Het verdrag werd in 1979 in Bonn getekend onder auspiciën van de VN.

De **Habitatrichtlijn (HR)** is in 1992 door de Europese Unie vastgesteld en gericht op het waarborgen van de biologische diversiteit in de Europese Unie door natuurlijke habitatten en wilde dier- en plantensoorten die van Europees belang zijn in een gunstige staat van instandhouding te behouden of te herstellen.

De **Vogelrichtlijn** is in 1979 door de Europese Unie vastgesteld gericht op de instandhouding van alle natuurlijk in Europa in het wild levende vogelsoorten.

Bijlage	**categorie**	**Habitatrichtlijn/ Vogelrichtlijn**	**Wnb**
Bern1	Strikt beschermde plantensoorten	HR-bijlage 4	§ 3.2 art 3.5
	Strikt beschermde plantensoorten	HR-bijlage 2	§ 3.2 art 3.5
Bern 2	Strikt beschermde diersoorten	HR-bijlage 4	§ 3.2 art 3.5
	Strikt beschermde vogelsoorten	Vogelrichtlijn	§ 3.1 art 3.1
Bern 3	Beschermde dier- en plantensoorten	HR-bijlage 2 en 5	§ 3.3 art 3.10
	Beschermde vogelsoorten	Vogelrichtlijn	§ 3.1 art 3.1
Bonn 1	Strikt beschermde (migrerende) diersoorten	HR-bijlage 4	§ 3.2 art 3.5
	Strikt beschermde (migrerende) vogelsoorten	Vogelrichtlijn	§ 3.1 art 3.1
Bonn2	Beschermde (migrerende) diersoorten	HR-bijlage 4	§ 3.3 art 3.10
	Beschermde (migrerende) vogelsoorten	Vogelrichtlijn	§ 3.1 art 3.1

TABEL 2 - SOORTEN VAN DE VOGELRICHTLIJN

Algemeen

Alle Europese inheemse vogels zijn beschermd met de Vogelrichtlijn, waarbij een onderscheidt gemaakt kan worden van soorten waarvoor een striktere bescherming geldt (vermeldt in bijlag 2 van de Conventie van Bern en bijlage 1 van het Verdrag van Bonn) en soorten waarvoor die bescherming minder strikt is (bijlage 3 Bern en bijlage 2 Bonn). Echter voor alle soorten is de bescherming van Wnb § 3.1 art 3.1 van toepassing. Van een aantal soorten zijn ook de verblijfplekken en nesten buiten het broedseizoen beschermd, de zgn. jaarrond beschermde verblijfplekken.

Vogels met jaarrond vaste verblijfplekken

Door de RVO is een lijst van vogelsoorten opgesteld waarbij een onderscheidt is gemaakt tussen de volgende categorieën van beschermde vaste verblijfplekken die deze soorten onderhouden

1	Nesten die, behalve gedurende het broedseizoen als nest, buiten het broedseizoen in gebruik zijn als vaste rust- en verblijfplaats
2	Nesten van koloniebroeders die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden en die daarin zeer honkvast zijn of afhankelijk van bebouwing of biotoop. De (fysieke) voorwaarden voor de nestplaats zijn vaak zeer specifiek en limitatief beschikbaar.
4	Vogels die jaar in jaar uit gebruik maken van hetzelfde nest en die zelf niet of nauwelijks in staat zijn een nest te bouwen.
5	Nesten van vogels die weliswaar vaak terugkeren naar de plaats waar zij het jaar daarvoor hebben gebroed of de directe omgeving daarvan, maar die wel over voldoende flexibiliteit beschikken om, als de broedplaats verloren is gegaan, zich elders te vestigen.

Verblijfplekken van soorten uit categorie 1,2,3 en 4 zijn in alle gevallen jaarrond beschermd en is ontheffing altijd noodzakelijk. Verblijfplekken van soorten uit categorie 5 zijn alleen jaarrond beschermd als zwaarwegende feiten of “als ecologische omstandigheden” dat rechtvaardigen. Voor deze soorten, die slechts deels vaste nestelplekken onderhouden geldt niet zozeer de bescherming van de nestplek zelf, maar meer die van het type nestgelegenheid.

Lijst van vogels die vaste verblijfplekken onderhouden

Soort	categorie	soort	categorie	soort	categorie
steenuil	1	boomklever	5	pimpelmees	5
gierzwaluw	2	boomkruiper	5	raaf	5
huismus	2	bosuil	5	ruigpootuil	5
roek	2	brilduiker	5	spreeuw	5
grote gele kwikstraat	3	draaihals	5	tapuit	5
kerkuil	3	groene specht	5	torenvalk	5
oehoe	3	ekster	5	zeearend	5
ooievaar	3	gekraagde roodstaart	5	zwarte kraai	5
slechtvalk	3	glanskop	5	zwarte mees	5
boomvalk	4	grauwe vliegenvanger	5	zwarte roodstaart	5
buizerd	4	grote bonte specht	5		
havik	4	hop	5		
ransuil	4	huiszwaluw	5		
sperwer	4	ijsvogel	5		
wespendief	4	kleine bonte specht	5		
zwarte wouw	4	kleine vliegenvanger	5		
blauwe reiger	5	koolmees	5		
boerenzwaluw	5	kortsnavelboomkruiper	5		
Bonte vliegenvanger	5	oeverzwaluw	5		

BIJLAGE 3 - SOORTEN VAN DE HABITATRICHTLIJN

Bern I	Bern II	Bonn I	HR IV	categorie	soort	soort
Bern I				Sporenplanten	Geel schorpioenmos	Hamatocaulis vernicosus
Bern I				Sporenplanten	Tonghaarmuts	Orthotrichum rogeri
Bern I				Sporenplanten	Kleine vlotvaren	Salvinia natans
Bern I				Zaadplanten	Liggende raket	Sisymbrium supinum
Bern I			HR IV	Zaadplanten	Drijvende waterweegbree	Luronium natans
Bern I			HR IV	Zaadplanten	Groenknolorchis	Liparis loeselii
Bern I			HR IV	Zaadplanten	Kruipend moerasscherm	Apium repens
Bern I			HR IV	Zaadplanten	Zomerschroeforchis	Spiranthes aestivalis
	Bern II			dagvlinders	Moerasparelmoervlinder	Euphydryas aurinia ssp. aurinia
	Bern II			Haften	Oeveraas	Palingenia longicauda
	Bern II			Libellen	Mercuurwaterjuffer	Coenagrion mercuriale ssp. mercuriale
	Bern II			Zeezoogdieren	Walrus	Odobenus rosmarus ssp. rosmarus
	Bern II	Bonn I	HR IV	Reptielen	Dikkopschildpad	Caretta caretta
	Bern II	Bonn I	HR IV	Reptielen	Kemp's zeeschildpad	Lepidochelys kempii
	Bern II	Bonn I	HR IV	Reptielen	Lederschildpad	Dermochelys coriacea
	Bern II	Bonn I	HR IV	Reptielen	Soepschildpad	Chelonia mydas
	Bern II	Bonn I	HR IV	zeezoogdieren	Bultrug	Megaptera novaeangliae
	Bern II	Bonn I	HR IV	Zeezoogdieren	gewone vinvis	Balaenoptera physalus
		Bonn I	HR IV	Zeezoogdieren	noordse vinvis	Balaenoptera borealis
		Bonn I	HR IV	Zeezoogdieren	Potvis	Physeter catodon
			HR IV	Amfibieën	Poelkikker	Pelophylax lessonae
			HR IV	Vissen	Houting	Coregonus oxyrinchus
			HR IV	Weekdieren	Bataafse stroommossel	Unio crassus
			HR IV	Weekdieren	platte schijfhoren	Anisus vorticulus
			HR IV	Zoogdieren	Bever	Castor fiber ssp. albicus
			HR IV	Zoogdieren	Hazelmuis	Muscardinus avellanarius
			HR IV	Zoogdieren	Lynx	Lynx ssp. lynx
			HR IV	Zoogdieren	Noordse woelmuis	Microtus oeconomus ssp. arenicola
			HR IV	Zoogdieren	Wilde kat	Felis silvestris ssp. silvestris
			HR IV	Zoogdieren	Wolf	Canus lupus
			HR IV	Vleermuizen	Gewone dwergvleermuis	Pipistrellus
			HR IV	Zeezoogdieren	Butskop	Hyperoodon ampullatus
			HR IV	Zeezoogdieren	Dwergvinvis	Balaenoptera acutorostrata
			HR IV	Zeezoogdieren	Griend	Globicephala melas
			HR IV	Zeezoogdieren	Spitsdolfijn van gray	Mesoplodon grayi
			HR IV	Zeezoogdieren	Witte dolfijn	Delphinapterus leucas
	Bern II		HR IV	Amfibieën	Boomkikker	Hyla arborea ssp. arborea
	Bern II		HR IV	Amfibieën	Geelbuikvuurpad	Bombina variegata ssp. variegata
	Bern II		HR IV	Amfibieën	Heikikker	Rana arvalis ssp. arvalis
	Bern II		HR IV	Amfibieën	Kamsalamander	Triturus cristatus

Bern I	Bern II	Bonn I	HR IV	categorie	soort	soort
	Bern II		HR IV	Amfibieën	Rugstreeppad	Bufo calamita
	Bern II		HR IV	Amfibieën	Vroedmeesterpad	Alytes obstetricans ssp. obstetricans
	Bern II		HR IV	Dagvlinders	Apollovlinder	Parnassius apollo
	Bern II		HR IV	Dagvlinders	Boszandoog	Lopinga achine
	Bern II		HR IV	Dagvlinders	Donker pimpernelblauwtje	Maculinea nausithous
	Bern II		HR IV	Dagvlinders	Grote vuurvlinder	Lycaena dispar ssp. batava
	Bern II		HR IV	Dagvlinders	Pimpernelblauwtje	Maculinea teleius
	Bern II		HR IV	Dagvlinders	Tijmblauwtje	Maculinea arion
	Bern II		HR IV	Dagvlinders	Zilverstreephooibeestje	Coenonympha hero
	Bern II		HR IV	Kevers	Brede Geelrandwaterroofkever	Dytiscus latissimus
	Bern II		HR IV	Kevers	Gestreepte waterroofkever	Graphoderus bilineatus
	Bern II		HR IV	Kevers	Juchtleerkever	Osmoderma eremita
	Bern II		HR IV	Kevers	Vermiljoenkever	Cucujus cinnaberinus
	Bern II		HR IV	Libellen	Bronslibel	Oxygastra curtisii
	Bern II		HR IV	Libellen	Gaffellibel	Ophiogomphus cecilia
	Bern II		HR IV	Libellen	Gevlekte witsnuitlibel	Leucorrhinia pectoralis
	Bern II		HR IV	Libellen	Groene glazenmaker	Aeshna viridis
	Bern II		HR IV	Libellen	Noordse winterjuffer	Sympecma annulata ssp. braueri
	Bern II		HR IV	Libellen	Oostelijke witsnuitlibel	Leucorrhinia albifrons
	Bern II		HR IV	Libellen	Rivierrombout	Gomphus flavipes ssp. flavipes
	Bern II		HR IV	Libellen	sierlijke witsnuitlibel	Leucorrhinia caudalis
	Bern II		HR IV	Nachtvlinders	Teunisbloempijlstaart	Proserpinus proserpina
	Bern II		HR IV	Reptielen	Gladde slang	Coronella austriaca ssp. austriaca
	Bern II		HR IV	Reptielen	Muurhagedis	Podarcis muralis ssp. brongniardii
	Bern II		HR IV	Reptielen	Zandhagedis	Lacerta agilis ssp. agilis
	Bern II		HR IV	Vissen	Steur	Acipenser sturio
	Bern II		HR IV	Zoogdieren	Hamster	Cricetus cricetus ssp. canescens
	Bern II		HR IV	Zoogdieren	Otter	Lutra lutra ssp. lutra
	Bern II		HR IV	Vleermuizen	Baardvleermuis	Myotis mystacinus ssp. mystacinus
	Bern II		HR IV	Vleermuizen	Bechsteins vleermuis	Myotis bechsteini
	Bern II		HR IV	Vleermuizen	Bosvleermuis	Nyctalus leisleri ssp. leisleri
	Bern II		HR IV	Vleermuizen	Brandts vleermuis	Myotis brandti ssp. brandti
	Bern II		HR IV	Vleermuizen	Franjestaart	Myotis nattereri
	Bern II		HR IV	Vleermuizen	Gewone grootoorvleermuis	Plecotus auritus ssp. auritus
	Bern II		HR IV	Vleermuizen	Grijze grootoorvleermuis	Plecotus austriacus ssp. austriacus
	Bern II		HR IV	Vleermuizen	Ingekorven vleermuis	Myotis emarginatus ssp. emarginatus
	Bern II		HR IV	Vleermuizen	Kleine dwergvleermuis	Pipistrellus pygmaeus
	Bern II		HR IV	Vleermuizen	Kleine hoefijzerneus	Rhinolophus hipposideros ssp. hipposideros
	Bern II		HR IV	Vleermuizen	Laatvlieger	Eptesicus serotinus ssp. serotinus
	Bern II		HR IV	Vleermuizen	Meervleermuis	Myotis dasycneme

Bern I	Bern II	Bon I	HR IV	categorie	soort	soort
	Bern II		HR IV	Vleermuizen	Kleine hoefijzerneus	Rhinolophus hipposideros ssp. hipposideros
	Bern II		HR IV	Vleermuizen	Laatvlieger	Eptesicus serotinus ssp. serotinus
	Bern II		HR IV	Vleermuizen	Meervleermuis	Myotis dasycneme
	Bern II		HR IV	Vleermuizen	Mopsvleermuis	Barbastella barbastellus
	Bern II		HR IV	Vleermuizen	Noordse vleermuis	Eptesicus nilssoni ssp. nilssoni
	Bern II		HR IV	Vleermuizen	Rosse vleermuis	Nyctalus noctula ssp. noctula
	Bern II		HR IV	Vleermuizen	Ruige dwergvleermuis	Pipistrellus nathusii
	Bern II		HR IV	Vleermuizen	Tweekleurige vleermuis	Vespertilio murinus ssp. murinus
	Bern II		HR IV	Vleermuizen	Vale vleermuis	Myotis myotis ssp. myotis
	Bern II		HR IV	Vleermuizen	Watervleermuis	Myotis daubentoni ssp. daubentoni
	Bern II		HR IV	Vleermuizen	Bruinvis	Phocoena phocoena ssp. phocoena
	Bern II		HR IV	Vleermuizen	Dwergpotvis	Kogia breviceps
	Bern II		HR IV	Zeezoogdieren	Gestreepte dolfijn	Stenella coeruleoalba
	Bern II		HR IV	Zeezoogdieren	Gewone dolfijn	Delphinus delphis
	Bern II		HR IV	Zeezoogdieren	Gewone spitsdolfijn	Mesoplodon bidens
	Bern II		HR IV	Zeezoogdieren	Grijze dolfijn	Grampus griseus
	Bern II		HR IV	Zeezoogdieren	Kleine zwaardwalvis	Pseudorca crassidens
	Bern II		HR IV	Zeezoogdieren	Narwal	Monodon monoceros
	Bern II		HR IV	Zeezoogdieren	Orca	Orcinus orca
	Bern II		HR IV	Zeezoogdieren	Tuimelaar	Tursiops truncatus ssp. truncatus
	Bern II		HR IV	Zeezoogdieren	Witflankdolfijn	Lagenorhynchus acutus
	Bern II		HR IV	Zeezoogdieren	Witsnuitdolfijn	Lagenorhynchus albirostris

BIJLAGE 4 - NATIONAAL BESCHERMDE SOORTEN ('ANDERE SOORTEN')

Onder dit beschermingsregime vallen de nationaal beschermde soorten als bedoeld in bijlage A en B van Wnb artikel 3.10 (respectievelijk) lid 1a en 1c. Internationaal staan deze vermeldt in bijlage 3 van de Conventie van Bern en bijlage 2 en 5 van de Habitatrichtlijn.

soortgroep	soort	soort	bescherming
Amfibieën	Alpenwatersalamander	Mesotriton alpestris	Andere soorten (bijlage A)
Amfibieën	Vinpootsalamander	Lissotriton helveticus	Andere soorten (bijlage A)
Amfibieën	Vuursalamander	Salamandra	Andere soorten (bijlage A)
Dagvlinders	Aardbeivlinder	Pyrgus malvae	Andere soorten (bijlage A)
Dagvlinders	Bosparelmoervlinder	Melitaea athalia	Andere soorten (bijlage A)
Dagvlinders	Bruin dikkopje	Erynnis tages	Andere soorten (bijlage A)
Dagvlinders	Bruine eikenpage	Satyrium ilicis	Andere soorten (bijlage A)
Dagvlinders	Duinparelmoervlinder	Argynnis niobe	Andere soorten (bijlage A)
Dagvlinders	Gentiaanblauwtje	Maculinea alcon	Andere soorten (bijlage A)
Dagvlinders	Grote parelmoervlinder	Argynnis aglaja	Andere soorten (bijlage A)
Dagvlinders	Grote vos	Nymphalis polychloros	Andere soorten (bijlage A)
Dagvlinders	Grote weerschijnvlinder	Apatura iris)	Andere soorten (bijlage A)
Dagvlinders	Iepenpage	Satyrium w-album	Andere soorten (bijlage A)
Dagvlinders	Kleine heivlinder	Hipparchia statilinus	Andere soorten (bijlage A)
Dagvlinders	Kleine ijsvogelvlinder	Limenitis camilla	Andere soorten (bijlage A)
Dagvlinders	Kommavlinder	Hesperia comma	Andere soorten (bijlage A)
Dagvlinders	Sleedoornpage	Thecla betulae	Andere soorten (bijlage A)
Dagvlinders	Spiegeldikkopje	Heteropterus morpheus	Andere soorten (bijlage A)
Dagvlinders	Veenbesblauwtje	Plebejus optilete	Andere soorten (bijlage A)
Dagvlinders	Veenbesparelmoervlinder	Boloria aquilonaris	Andere soorten (bijlage A)
Dagvlinders	Veenhooibeestje	Coenonympha tullia	Andere soorten (bijlage A)
Dagvlinders	Veldparelmoervlinder	Melitaea cinxia	Andere soorten (bijlage A)
Dagvlinders	Zilveren maan	Boloria selene	Andere soorten (bijlage A)
Kevers	Vliegend hert	Lucanus cervus	Andere soorten (bijlage A)
Libellen	Beekrombout	Gomphus vulgatissimus	Andere soorten (bijlage A)
Libellen	Bosbeekjuffer	Calopteryx virgo	Andere soorten (bijlage A)
Libellen	Donkere waterjuffer	Coenagrion armatum	Andere soorten (bijlage A)
Libellen	Gevlekte glanslibel	Somatochlora flavomaculata	Andere soorten (bijlage A)
Libellen	Gewone bronlibel	Cordulegaster boltonii	Andere soorten (bijlage A)
Libellen	Hoogveenglanslibel	Somatochlora arctica	Andere soorten (bijlage A)
Libellen	Kempense heidelibel	Sympetrum depressiusculum	Andere soorten (bijlage A)
Libellen	speerwaterjuffer	Coenagrion hastulatum	Andere soorten (bijlage A)
Kreeftachtigen	Europese rivierkreeft	Astacus astacus	Andere soorten (bijlage A)
Reptielen	Adder	Vipera berus ssp. berus	Andere soorten (bijlage A)
Reptielen	Hazelworm	Anguis fragilis	Andere soorten (bijlage A)
Reptielen	Levendbarende hagedis	Zootoca vivipara	Andere soorten (bijlage A)
Reptielen	Ringslang	Natrix	Andere soorten (bijlage A)
Vissen	Beekdonderpad	Cottus rhenanus	Andere soorten (bijlage A)
Vissen	Beekprik	Lampetra planeri	Andere soorten (bijlage A)
Vissen	Elrits	Phoxinus phoxinus	Andere soorten (bijlage A)
Vissen	Gestippelde alver	Alburnoides bipunctatus	Andere soorten (bijlage A)
Vissen	Grote modderkruiper	Misgurnus fossilis	Andere soorten (bijlage A)
Vissen	Kwabaal	Lota	Andere soorten (bijlage A)
Zoogdieren-	Boommarter	Martes martes	Andere soorten (bijlage A
Zoogdieren	Bunzing	Mustela putorius	Andere soorten (bijlage A)
Zoogdieren	Damhert	Dama dama	Andere soorten (bijlage A)
Zoogdieren	Das	Meles meles	Andere soorten (bijlage A)
Zoogdieren	Edelhert	Cervus elaphus	Andere soorten (bijlage A)
Zoogdieren	Eekhoorn	Sciurus vulgaris	Andere soorten (bijlage A)
Zoogdieren	Eikelmuis	Eliomys quercinus	Andere soorten (bijlage A)
Zoogdieren	Grote bosmuis	Apodemus flavicollis	Andere soorten (bijlage A)

Zoogdieren	Hermelijn	Mustela erminea	Andere soorten (bijlage A)
Zoogdieren	Molmuis	Arvicola scherman	Andere soorten (bijlage A)
Zoogdieren	Bunzing	Mustela putorius	Andere soorten (bijlage A)
Zoogdieren	Damhert	Dama	Andere soorten (bijlage A)
Zoogdieren	Das	Meles	Andere soorten (bijlage A)
Zoogdieren	Edelhert	Cervus elaphus	Andere soorten (bijlage A)
Zoogdieren	Eekhoorn	Sciurus vulgaris	Andere soorten (bijlage A)
Zoogdieren	Eikelmuis	Eliomys quercinus	Andere soorten (bijlage A)
Zoogdieren	Grote bosmuis	Apodemus flavicollis	Andere soorten (bijlage A)
Zoogdieren	Hermelijn	Mustela erminea	Andere soorten (bijlage A)
Zoogdieren	Molmuis	Arvicola scherman	Andere soorten (bijlage A)
Zoogdieren	Steenmarter	Martes foina	Andere soorten (bijlage A)
Zoogdieren	Veldspitsmuis	Crocidura leucodon	Andere soorten (bijlage A)
Zoogdieren	Wezel	Mustela nivalis	Andere soorten (bijlage A)
Zoogdieren	Waterspitsmuis	Neomys fodiens	Andere soorten (bijlage A)
Zoogdieren	Gewone zeehond	Phoca vitulina	Andere soorten (bijlage A)
Zoogdieren	Grijze zeehond	Halichoerus grypus	Andere soorten (bijlage A)
Sporenplanten	Blaasvaren	Cystopteris fragilis	Andere soorten (bijlage B)
Sporenplanten	Groensteel	Asplenium viride	Andere soorten (bijlage B)
Sporenplanten	Schubvaren	Ceterach officinarum	Andere soorten (bijlage B)
Zaadplanten	Akkerboterbloem	Ranunculus arvensis	Andere soorten (bijlage B)
Zaadplanten	Akkerdoornzaad	Torilis arvensis	Andere soorten (bijlage B)
Zaadplanten	Akkerogentroost	Odontites vernus subsp. vernus	Andere soorten (bijlage B)
Zaadplanten	Beklierde ogentroost	Euphrasia rostkoviana	Andere soorten (bijlage B)
Zaadplanten	Berggamander	Teucrium montanum	Andere soorten (bijlage B)
Zaadplanten	Bergnachtorchis	Platanthera montana	Andere soorten (bijlage B)
Zaadplanten	Blauw guichelheil	Anagallis arvensis subsp. foemina	Andere soorten (bijlage B)
Zaadplanten	Bokkenorchis	Himantoglossum hircinum	Andere soorten (bijlage B)
Zaadplanten	Bosboterbloem	Ranunculus polyanthemos subsp. nemorosus	Andere soorten (bijlage B)
Zaadplanten	Bosdravik	Bromopsis ramosa subsp. benekenii	Andere soorten (bijlage B)
Zaadplanten	Brave hendrik	Chenopodium bonus-henricus	Andere soorten (bijlage B)
Zaadplanten	Brede wolfsmelk	Euphorbia platyphyllos	Andere soorten (bijlage B)
Zaadplanten	Breed wollegras	Eriophorum latifolium	Andere soorten (bijlage B)
Zaadplanten	Bruinrode wespenorchis	Epipactis atrorubens	Andere soorten (bijlage B)
Zaadplanten	Dennenorchis	Goodyera repens	Andere soorten (bijlage B)
Zaadplanten	Dreps	Bromus secalinus	Andere soorten (bijlage B)
Zaadplanten	Echte gamander	Teucrium chamaedrys subsp. germanicum	Andere soorten (bijlage B)
Zaadplanten	Franjegentiaan	Gentianella ciliata	Andere soorten (bijlage B)
	Geelgroene wespenorchis	Epipactis muelleri	Andere soorten (bijlage B)
Zaadplanten	Geplooide vrouwenmantel	Alchemilla subcrenata	Andere soorten (bijlage B)
Zaadplanten	Getande veldsla	Valerianella dentata	Andere soorten (bijlage B)
Zaadplanten	Gevlekt zonneroosje	Tuberaria guttata	Andere soorten (bijlage B)
Zaadplanten	Glad biggenkruid	Hypochaeris glabra	Andere soorten (bijlage B)
Zaadplanten	Gladde zegge	Carex laevigata	Andere soorten (bijlage B)
Zaadplanten	Groene nachtorchis	Coeloglossum viride	Andere soorten (bijlage B)
Zaadplanten	Groot spiegelklokje	Legousia speculum-veneris	Andere soorten (bijlage B)
Zaadplanten	Grote bosaardbei	Fragaria moschata	Andere soorten (bijlage B)
Zaadplanten	Grote leeuwenklauw	Aphanes arvensis	Andere soorten (bijlage B)
Zaadplanten	Honingorchis	Herminium monorchis	Andere soorten (bijlage B)
Zaadplanten	Kalkboterbloem	Ranunculus polyanthemos subsp. polyanthemoides	Andere soorten (bijlage B)
Zaadplanten	Kalketrip	Centaurea calcitrapa	Andere soorten (bijlage B)
Zaadplanten	Karthuizeranjer	Dianthus carthusianorum	Andere soorten (bijlage B)
Zaadplanten	Karwijselie	Selinum carvifolia	Andere soorten (bijlage B)
Zaadplanten	Kleine ereprijs	Veronica verna	Andere soorten (bijlage B)
Zaadplanten	Kleine schorseneer	Scorzonera humilis	Andere soorten (bijlage B)
Zaadplanten	Kleine wolfsmelk	Euphorbia exigua	Andere soorten (bijlage B)

Zaadplanten	Kluwenklokje	Campanula glomerata	Andere soorten (bijlage B)
Zaadplanten	Knollathyrus	Lathyrus linifolius	Andere soorten (bijlage B)
Zaadplanten	Knolspirea	Filipendula vulgaris	Andere soorten (bijlage B)
Zaadplanten	Korensla	Arnoseris minima	Andere soorten (bijlage B)
Zaadplanten	Kranskarwij	Carum verticillatum	Andere soorten (bijlage B)
Zaadplanten	Kruiptijm	Thymus praecox	Andere soorten (bijlage B)
Zaadplanten	Lange zonnedauw	Drosera longifolia	Andere soorten (bijlage B)
Zaadplanten	Liggende ereprijs	Veronica prostrata	Andere soorten (bijlage B)
Zaadplanten	Moerasgamander	Teucrium scordium	Andere soorten (bijlage B)
Zaadplanten	Muurbloem	Erysimum cheiri	Andere soorten (bijlage B)
Zaadplanten	Naakte lathyrus	Lathyrus aphaca	Andere soorten (bijlage B)
Zaadplanten	Naaldenkervel	Scandix pecten-veneris	Andere soorten (bijlage B)
Zaadplanten	Pijlscheefkelk	Arabis hirsuta subsp. sagittata	Andere soorten (bijlage B)
Zaadplanten	Roggelelie	Lilium bulbiferum subsp. croceum	Andere soorten (bijlage B)
Zaadplanten	Rood peperboompje	Daphne mezereum	Andere soorten (bijlage B)
Zaadplanten	Rozenkransje	Antennaria dioica	Andere soorten (bijlage B)
Zaadplanten	Ruw parelzaad	Lithospermum arvense	Andere soorten (bijlage B)
Zaadplanten	Scherpkruid	Asperugo procumbens	Andere soorten (bijlage B)
Zaadplanten	Schubzegge	Carex lepidocarpa	Andere soorten (bijlage B)
Zaadplanten	Smalle raai	Galeopsis angustifolia	Andere soorten (bijlage B)
Zaadplanten	Spits havikskruid	Hieracium lactucella	Andere soorten (bijlage B)
Zaadplanten	Steenbraam	Rubus saxatilis	Andere soorten (bijlage B)
Zaadplanten	Stijve wolfsmelk	Euphorbia stricta	Andere soorten (bijlage B)
Zaadplanten	Stofzaad	Monotropa hypopitys	Andere soorten (bijlage B)
Zaadplanten	Tengere distel	Carduus tenuiflorus	Andere soorten (bijlage B)
Zaadplanten	Tengere veldmuur	Minuartia hybrida	Andere soorten (bijlage B)
Zaadplanten	Trosgamander	Teucrium botrys	Andere soorten (bijlage B)
Zaadplanten	Veenbloembies	Scheuchzeria palustris	Andere soorten (bijlage B)
Zaadplanten	Vliegenorchis	Ophrys insectifera	Andere soorten (bijlage B)
Zaadplanten	Vroege ereprijs	Veronica praecox	Andere soorten (bijlage B)
Zaadplanten	Wilde averuit	Artemisia campestris subsp. campestris	Andere soorten (bijlage B)
Zaadplanten	Wilde ridderspoor	Consolida regalis	Andere soorten (bijlage B)
Zaadplanten	Wilde weit	Melampyrum arvense	Andere soorten (bijlage B)
Zaadplanten	Wolfskers	Atropa bella-donna	Andere soorten (bijlage B)
Zaadplanten	Zandwolfsmelk	Euphorbia seguieriana	Andere soorten (bijlage B)
Zaadplanten	Zinkviooltje	Viola lutea subsp. calaminaria	Andere soorten (bijlage B)

BIJLAGE 5 - SOORTEN MET EEN VRIJSTELLING

Uitgezonderd:

	Geen vrijstelling
1	Vrijstelling voor ingrepen aan bebouwing en erven.
2	Tijdelijke vrijstelling van juli t/m september
3	Tijdelijke vrijstelling van 15 augustus tot 15 oktober
4	Tijdelijke vrijstelling periode maart en april en periode juli t/m september
5	Tijdelijke vrijstelling van 15 augustus t/m februari

	Drente	Flevoland	Friesland	Gelderland	Groningen	Limburg	Noord- Brabant	Noord-Holland	Overijssel	Utrecht	Zeeland	Zuid-Holland	ANWvB RN art 3.31
zoogdieren													
Aardmuis													
Bosmuis													
Bunzing													
Dwergmuis													
Dwergspitsmuis													
Eekhoorn						**4**							
Egel													
Gewone bosspitsmuis													
Haas													
Hermelijn													
Huisspitsmuis		1											
Konijn													
Ondergrondse woelmuis													
Ree													
Rosse woelmuis													
Steenmarter						**5**							
Tweekleurige bosspitsmuis													
Veldmuis		1											
Vos													
Wezel													
Woelrat													
Amfibieën en reptielen													
Bruine kikker													
Gewone pad													
Hazelworm						**2**							
Kleine watersalamander													
Levendbarende hagedis						**3**							
Meerkikker													
Bastaardkikker													